

IEVADS4

KOPSAVILKUMS.....	4
1 DAĻA – TERITORIJAS RAKSTUROJUMS.....	6
Vispārīgas ziņas	6
1.1 DABAS APSTĀKĻU RAKSTUROJUMS	7
1.1.1 Klimats	7
1.1.2 Ģeoloģija	7
1.1.3 Augsnes.....	7
1.1.4 Hidroloģija un hidrobioloģija.....	8
1.1.4.1 Hidroloģija.....	8
1.1.4.2 Hidrobioloģija.....	9
1.1.4.3 Ezeru attīstības tendences	10
1.1.5 Biotopi un veģetācija	11
1.1.6 Flora	15
1.1.7 Fauna	20
1.2 AINAVAS RAKSTUROJUMS	23
1.3 SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS.....	24
1.3.1 Vēsturiskais un pašreizējais zemes lietojums. Saimnieciskā darbība dabas parkā un tam piegulošajās teritorijās	24
1.3.2 Iedzīvotāji un to nodarbinātība	27
1.3.3 Infrastruktūra	28
1.3.4 Tūrisms un teritorijas apmeklējums	29
1.3.4.1 Dabas un kultūras pieminekļi teritorijā.....	29
1.3.4.2 Tūrisma un atpūtas iespējas teritorijā	30
1.4 KULTŪRVĒSTURISKĀ NOZĪME	31
1.5 INSTITUCIONĀLIE ASPEKTI	32
1.5.1 Teritorijas pārvalde un tās apsaimniekotāji.....	32
1.5.2 Teritorijas dabas aizsardzības vēsture	32
1.5.3 Teritorijai saistošie normatīvie dokumenti	33
2 DAĻA – TERITORIJU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS	36
2.1 TIEŠI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS.....	36
2.2 NETIEŠI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS	37
3 DAĻA – TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI.....	39
3.1 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ILGTERMIŅA MĒRĶIS	39
3.2 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI PLĀNOTAJAM PERIODAM	39
4 DAĻA – APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI UN NOTEIKUMI.....	40

4.1	APSAIMNIEKOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI.....	40
4.1.1	Pirmais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads.....	42
4.1.2	Otrais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads	46
4.1.3	Trešais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads.....	49
4.1.4	Ceturtais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads	51
4.1.5	Piektais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads	51
4.1.6	Katru gadu veicamie apsaimniekošanas pasaākumi	52
4.2	PAŠVALDĪBĀM PIEEJAMIE VIDES KVALITĀTES UZLABOŠANAI IZMANTOJAMIE FINANSU AVOTI	53
4.2.1	Finansu avoti Latvijā.....	53
4.2.2	Eiropas Savienības fondi un programmas	57
4.3	AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI	59
4.3.1	Funkcionālais zonējums.....	59
4.3.2	Aizsardzības un izmantošanas noteikumi.....	59
5	DAĻA – PLĀNA PĀRSKATĪŠANA UN ATJAUNOŠANA	61
5.1	PLĀNA ĪSTENOŠANA, PĀRSKATĪŠANA UN KONTROLE.....	61
5.2	PLĀNA ATJAUNOŠANAS KĀRTĪBA.....	61
	IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN KARTOGRĀFISKAIS MATERIĀLS	62

PIELIKUMI

Pielikums 1 – Dabas parka "Cirīšu ezers" robežu apraksts

Pielikums 2 - Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā konstatētās ziedaugu un paparžaugu sugas

Pielikums 3 - Zemes īpašnieki un lietotāji, kuru nekustamais īpašums atrodas dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā

Pielikums 4 - Zemes īpašnieki un lietotāji, kuru nekustamais īpašums atrodas Cirīšu un Ruskuļu ezera aizsargjoslās

Pielikums 5 – Dabas parka "Cirīšu ezers" funkcionālais zonējums

Pielikums 6 – Pieteikums Zivju fondam – Cirīšu ezera ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanai

Pielikums 7 – Dabas aizsardzības plāna sabiedriskā apspriešanas dalībnieki

Pielikums 8 – Kadastra pārskata kartē veicamie dabas parka "Cirīšu ezers" robežu labojumi

ATTĒLI

Attēls 1 - Dabas parka "Cirīšu ezers" ģeogrāfiskais novietojums un robežu apraksts	6
Attēls 2 - Cirīšu un Ruskuļi ezeri ar tajos ietekošajām un iztekošajām upēm.....	8
Attēls 3 - Dabas parka "Cirīšu ezers" biotopu struktūra un to aizņemto platību sadalījums procentos	11
Attēls 4 - Meži dabas liegumā "Cirīšu ezera salas"	13
Attēls 5 - Aizsargājami augi dabas parkā "Cirīšu ezers" - numurējums shēmā atbilst īpaši aizsargājamo augu numerācijai 3.tabulā.....	19
Attēls 6 - Dabas parka "Cirīšu ezers" nekustamā īpašuma statusa pārskata shēma	26
Attēls 7 - Skats uz Aglonas baziliku ar mehānisko darbnīcu drupām	48
Attēls 8 - Jaunmuižā izvietotais kempings	50
Attēls 9 - Ar niedrēm aizaugusi Cirīšu ezera Jaunmuižas piekrastes daļa	52

TABULAS

Tabula 1 - Zemes izmantošanas veids Cirīšu ezera sateces baseinā.....	10
Tabula 2 - Dabas parka "Cirīšu ezers" ziedaugu un paparžaugu sadalījums ģintīs un dzimtās	15
Tabula 3 - Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā konstatētie īpaši aizsargājami augi.....	17
Tabula 4 - Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugas.....	21
Tabula 5 - Aglonas pagasta zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķiem (ZEMES SADALĪJUMS LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPĀS, 2000)	24
Tabula 6 - Dabas parka teritorijas sadalījums pēc nekustamā īpašuma piederības	25
Tabula 7 - Iedzīvotāju skaits Aglonas pagasta apdzīvotajās vietās	27
Tabula 8 - Iedzīvotāju kustība Aglonas pagastā.....	27
Tabula 9 - Tūrisma un atpūtas objekti Aglonas pagastā.....	30
Tabula 10 - Tūristiem piedāvātie pakalpojumi – Aglonas pagasts	31
Tabula 11 - Dabas parkam "Cirīšu ezers" saistošie vides aizsardzību un resursu izmantošanu reglamentējošie normatīvie dokumenti	34
Tabula 12 - Dabas parku "Cirīšu ezers" tieši ietekmējošie faktori.....	36
Tabula 13 - Dabas parku "Cirīšu ezers" netieši ietekmējošie faktori.....	37
Tabula 14 - Dabas parkā "Cirīšu ezers" realizējami dabas aizsardzības pasākumi	40

IEVADS

Dabas parka "Cirīšu ezers" dabas aizsardzības plānu laika periodam no 2003.gada janvāra līdz 2008.gada janvārim ir izstrādājusi konsultāciju firma Carl Bro SIA, kura ar Dānijas firmas Carl Bro meitas uzņēmums Latvijā. Projektu vadīja un dabas aizsardzības plānu izstrādāja M.Sc.biol. Loreta Urtāne un vides konsultante M.Sc.geogr. Astrīda Celmiņa.

Pateicamies Vides aizsardzības reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta darbiniekiem par sapratni un sniegtajām konsultācijām.

KOPSAVILKUMS

Dabas parka "Cirīšu ezers" apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis ir - saglabāt aizsargājamās teritorijas bioloģisko daudzveidību, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību, vienlaicīgi nodrošinot, izglītošanas un audzināšanas funkciju izpildi, teritorijas attīstību un iedzīvotāju labklājības līmeņa celšanos.

Dabas parks "Cirīša ezers" atrodas Preiļu rajona Aglonas pagasta teritorijā, aptuveni 248 km attālumā no Rīgas vai aptuveni 28 km attālumā no Preiļiem. Aizsargājamās teritorijas platība ir 1260 hektāri un valsts aizsardzības statusā atsevišķas tās patreizējās teritorijas daļas ir jau kopš 1931.gada. Patreizējais aizsargājamās teritorijas statuss ir dabas parks.

Dabas parka sauszemes teritorija lielā daļā teritorijas praktiski sakrīt ar Cirīšu ezera 300 metrus plato aizsargjoslu. Nedaudz mazāk kā pusi no dabas parka teritorijas aizņem Cirīšu un Ruskuļu ezeri. Botāniski savdabīgas ir Cirīšu ezera salas, kurām ir lieguma statuss.

Cirīšu ezers ir ne tikai galvenā dabas parka vērtība, bet arī viens no resursiem tūrisma attīstībai šajā aizsargājamajā teritorijā. Tomēr ņemot vērā teritorijas salīdzinoši nelielo platību, teritorijas botānisko savdabību un ūdeņu īpatsvaru tajās, teritorijā attīstāms ir tikai videi draudzīgais dabas tūrisms. Savukārt, dabas un kultūras pieminekļu blīvums dabas parkam pieguļošajā teritorijās, ir resurss sekmīgai tūristu slodzes sadalīšanai un novirzīšanai no dabas parka teritorijas. Viens no dabas aizsardzības plānā noteiktajiem īslaicīgajiem mērķiem ir koordinēt un saskaņot abu aizsargājamo teritoriju līdzās pastāvēšanu, izstrādājot un saskaņojot baznīcas svētku pasākumu norises plānus un veicot pasākumus, kuru nodrošinātu svētceļnieku un tūristu slodzes novirzīšanu no dabas parka teritorijas.

Intensīvi apbūvētās teritorijas Cirīšu ezera ziemeļu daļā nav dabas parka teritorijā. Šeit atrodas Aglonas ciems, kura saimnieciskā darbība lielā mērā nosaka Cirīšu ezera stāvokli un tā attīstības gaitu. Ezera ziemeļu daļā dabas parka teritorija robežojas ar Aglonas baziliku, kurai ir kultūras pieminekļa - svētvietas statuss. Tādejādi, blakus atrodas divas aizsargājamās teritorijas ar visai atšķirīgu teritorijas aizsardzības statusu un funkcijām, un tātad arī ar atšķirīgiem abu teritoriju apsaimniekošanas mērķiem un formām.

Tā kā Aglonas ciemata paplašināšanās ir limitēta piemērotu teritoriju trūkuma dēļ un arī ciemata ekonomiskā attīstība līdzīgi kā citur Latgales reģionā kopumā ir limitēta, izstrādājot dabas aizsardzības plānu vērā tika ņemtas Aglonas ciemata teritoriālās un ekonomiskās attīstības iespējas, tās saskaņojot ar vides aizsardzības prasībām.

Dabas parka "Cirīšu ezers" dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts piecu gadu periodam, t.i., no 2003. gada vasaras līdz 2008. gada vasarai. Par dabas aizsardzības plāna īstenošanu atbild Aglonas pagasta pašvaldība, bet pēc Cirīšu ezera pārvaldes izveides, jaunizveidotā teritorijas apsaimniekošanas organizācija.

Izvirzot teritorijas apsaimniekošanas mērķi turpmākajam piecu gadu periodam un nosakot konkrētus darba uzdevumus un veicamos pasākumus tika ņemts vērā teritorijas aizsardzības statuss, teritorijas patreizējais stāvoklis, Cirīšu ezera kā publiskās ūdenstilpes statuss un teritorijas robežošanās ar kultūrvēsturisko teritoriju - svētvietu Aglonas bazilika.

Teritorijas apsaimniekošanas mērķis turpmāko piecu gadu periodam ir:

- radīt pamatu efektīvas un videi draudzīgas apsaimniekošanas realizēšanai teritorijā, izveidojot teritorijas apsaimniekošanas organizāciju – Cirišu ezera pārvalde;
- nodrošināt dabas parka floristisko vērtību aizsardzību, tai skaitā arī līgumu slēgšana ar katru zemes īpašnieku vai zemes lietotāju par nosacījumiem zemes izmantošanai un apsaimniekošanai;
- nodrošināt Cirišu ezera aizsardzību, regulējot darbības tajā, kā arī ezeram pieguļošās teritorijās, un sabalansējot ezera resursu izmantošanu;
- nodrošināt teritorijas atpazīstamību dabā.

1

DAĻA – TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

Vispārīgas ziņas

Pēc Latvijas teritorijas administratīvā iedalījuma dabas parks "Ciriša ezers" atrodas Aglonas pagasta teritorijā. Aglonas pagasts atrodas Preiļu rajona dienvidaustrumos un tas robežojas ar Rušonu pagastu, Daugavpils rajonā esošajiem Ambeļu un Višķu pagastiem, Krāslavas rajonā esošajiem Grāveru, Kastuļinas un Šķeltovas pagastiem, kā arī Rēzeknes rajona Freimaņu pagastu. Attālums no Rīgas līdz Aglonai ir 248 km, no Aglonas līdz Preiļiem - aptuveni 28 km.

Attēls 1 - Dabas parka "Cirišu ezers" ģeogrāfiskais novietojums un robežu apraksts

Attēlā redzamajam numurējumam atbilstošo robežu apraksts ir dots šī dabas aizsardzības plāna 1.pielikumā.

1.1 DABAS APSTĀKĻU RAKSTUROJUMS

1.1.1 Klimats

Dabas parks "Cirišu ezers" atrodas Latgales augstienes klimatiskā rajona Latgales augstienes apakšrajonā (ТЕМНИКОВА Н. С., 1958, LATVIJAS DABA 2, 1995). Izdalītajam klimatiskajam rajonam ir raksturīgs samērā kontinentāls klimats. Rajona klimats salīdzinoši ir siltāks par Austrumlatvijas zemieņu klimatu. Janvāra vidējā gaisa temperatūra ir mīnuss 7,5 °C. Savukārt, jūlija vidējā temperatūra svārstās robežās no pluss 16,5 °C līdz 17,4 °C. Saules radiācijas lielums un kontinenta ietekme Latgales augstienē nodrošina mazākus nokrišņu daudzumus nekā citās Latvijas augstienēs. Gada nokrišņu vidējā summa sasniedz 550 – 650 mm gadā. Pērkona negaisu, lietusgāžu, apmākušos dienu un kailsalu atkārtotamība, salīdzinot ar Vidzemes augstieni, ir zemāka. Aktīvo temperatūru summa gadā ir 2100 °C. Bezsala periods gadā ilgst 140 līdz 155 dienas.

1.1.2 Ģeoloģija

Ģeoloģiskajā griezumā dabas parka teritorijā var izdalīt divus elementus: kristālisko pamatklintāju - arhaja un proterozoja metamorfie un intruzīvie ieži, un nogulumiežu segu, kuru Ciriša ezera apkārtnē veido augšproterozoja vanda kompleksa un fanerozoja – kembrija, ordovika, silūra un devona terigēnie, karbonātiskie un mālainie ieži. Vanda kompleksu veido nesadalīti nogulumu – smilšakmeņi, māli, gravelīti, aleirolīti. Kembrijs pārklāj vanda kompleksa nogulumus un to veido apakškembrija Lontovas svītas nogulumu (māli, smilšakmeņi, aleirolīti, gravelīti), kā arī apakš- un viduskembrija Cirmas slāņkopas smilšakmeņi, aleirolīti un māli. Ordovika nogulumus pārstāv apakšordovika (merģeļi, māli, kaļķakmeņi, smilšakmeņi, aleirolīti), vidusordovika (kaļķakmeņi, merģeļi, argilīti, māli) un augšordovika (kaļķakmeņi, argilīti, merģeļi) nogulumu. Silūra sistēmā ietilpst Landoveras un Venlokas nodaļas ieži. Landoveras nodaļu veido merģeļi, māli, argilīti, kaļķakmeņi, domerīti, savukārt Venlokas nodaļu – merģeļi, kaļķakmeņi, domerīti. Devona sistēmas ieži sastopami visā Latvijas teritorijā, un Ciriša ezera apkārtnē tos veido vidusdevona Eifela stāva Rēzeknes un Pērnavas svītas smilšakmeņi, aleirolīti, māli, merģeļi, dolomīti, Narvas svītas domerīti, māļi, dolomīti, smilšakmeņi, aleirolīti, Arukilas svītas smilšakmeņi, aleirolīti un mālim, kā arī Živetas stāva Burtnieku svītas smilšakmeņi un aleirolīti. Augšdevons pārstāvēts ar Franas stāva Gaujas un amatas svītas smilšakmeņiem, aleirolītiem un māliem.

Pamatiežus klāj 80 – 120 m bieza kvartāra nogulumu sega. Tās lielāko daļu veido pēdējā apledojuuma Baltijas svītas glacigēnie un ledāja kušanas ūdeņu nogulumu.

Dabas parks "Ciriša ezers" atrodas Latgales augstienes ziemeļrietumu daļā - Freimaņu pauguraines teritorijā. Reljefam raksturīga liela ledāja, tā kušanas ūdeņu un mūsdienu eksodinamisko procesu veidoto formu dažādība. Freimaņu pauguraine atrodas Latgales augstienes vidusjoslā un to veido pacēlums, kurš sastāv no morēnu un kēmu paugurainēm (170 – 180 m v.j.l.), kā arī atsevišķi kupolveida pauguri. Ieplakās daudz nelielu ezeru. No austrumiem Freimaņu pauguraini norobežo Maltas – Andrupenes depresija (LATVIJAS ĢEOLOĢISKĀ KARTE, 1998).

1.1.3 Augsnes

Paugurainā reljefa dēļ augšņu sega dabas parkā "Cirišu ezers" ir ļoti daudzveidīga. Pārsvarā šeit ir sastopamas vidēji vai vāji podzolētās un erodētās velēnu podzolaugsnes, bet reljefa pazeminājumos - velēnpodzolētās glejotās augšņu un velēnpodzolētās glejaugsnes. Dažos smilšaino cilmiežu rajonos sastopamas stipri podzolētās velēnu podzolaugsnes. Nolaidenajās nogāzēs, lēzenākajās paugurainēs gar upju ielejām un pie lielajiem ezeriem raksturīga augsta augšņu kultivēšanas pakāpe, taču to stipri ietekmē augšņu erozija, kura ir viena no lielākajām Latvijā.

1.1.4 Hidroloģija un hidrobioloģija

1.1.4.1 Hidroloģija

Dabas parkā atrodas divi ezeri – Ciriša ezers (Cirišs, Cerešu ezers) un Ruskuļu ezers. Ezeri kopumā aizņem 48% no kopējās dabas parka teritorijas (2.att.).

Attēls 2 - Cirišu un Ruskuļu ezeri ar tajos ietekošajām un iztekošajām upēm

Cirišu ezers – Platība: 6,3 km², bet kopā ar salām tā ir 6,7 km²;

Salas: 8;

Garums: 4,8 km

Platums: 1,3 km

Vidējais dziļums: 5 m

Lielākais dziļums: 10,5 m;

Krasta līnijas garums: 29,5 km;

Lielbaseins: Daugavas

Baseins: Tartakas - Dubnas

Baseina platība: 365 km²;

Nosacītā ūdens apmaiņa: 2,95 gadi;

Sateces baseina platība/ezera platība: 57,9 : 1

Cirišu ezers ir izvietojies starpauguru ieplakā, tam ir ļoti ličaina ezerdobe. Ezera ziemeļu daļā atrodas liela pussala – Jaunmuiža.

Cirišu ezers pieder pie Tartakas upes sitēmas. Tartaka iztek no Rušona ezera, tek cauri Cirišu ezeram un ietek Luknas ezerā, caur kuru tek Dubna. Tādejādi Cirišu ezers pieder Tartakas – Dubnas baseinam un Daugavas lielbaseinam. Cirišu ezers ir caurtekošs ezers. Ezeram cauri tek Tartaka (Poguļanka), tādā veidā ezeru saistot vienā sistēmā ar Rušona ezeru un Ciriša ūdenskrātuvi. Tartakas upes posmu no Rušonu ezera līdz Ciriša ezeram sauc arī par Poguļanku, bet posmu no Ciriša ezera līdz Cirišu ūdenskrātuvei – par Salenieku upi.

Ar citām divām ezerā ietekošām upītēm, ezers ir saistīts ar Egļu (Aglonas) ezeru un Opustas ezeru. No ezera iztek Tartaka (Salenieku upe) un grāvji. Viens no šiem grāvjiem Cirišu ezeru savieno ar blakus esošo Ruskuļu ezeru.

Ruskuļu ezers – Platība: 0,12 km²;
Salas: nav;
Garums: 0,9 km
Platums: 0,2 km
Vidējais dziļums: 0,3 m
Lielākais dziļums: 0,5 m;
Krasta līnijas garums: 2km;
Lielbaseins: Daugavas
Baseins: Tartakas - Dubnas
Baseina platība: 2 km²;
Sateces baseina platība/ezera platība: 16,7 : 1

Ruskuļu ezers atrodas uz rietumiem no Cirīšu ezera, aptuveni 500 līdz 600 metru attālumā. Tāpat kā Cirīšu ezers, tas pieder Daugavas lielbaseinam. Ezerā ietek tikai dažī nelieli grāvji. Pa vienu no tiem ezers ir saistīts ar Cirīšu ezeru. Tā dziļums ir ļoti neliels, dūņu kārtā ezerā ir līdz pat 5 m biezā. Ezers ir grūti pieejams, tā krasti ir mitri un pārpurvoti.

1.1.4.2 Hidrobioloģija

Cirīšu ezers ir ierindojams vidēji lielo¹ un vidēji dziļo² ezeru grupā. Pēc ezera morfometriskajiem rādītājiem ezers ir morfometriski eitrofs ezers. Šādiem ezeriem ezerdobes morfometrija nodrošina vienmērīgu ūdens sasilšanu un sajaukšanos visā ezera dziļumā, kā arī pozitīvu skābekļa bilanci veģetācijas sezonā. Ja organisko vielu produkcija ir liela un netiek pilnībā patērēta, tad nemineralizētās organiskās vielas ezerdobē veido dūņu nogulumus, kā rezultātā samazinās ezera dziļums. Sateces baseina ietekme šādiem ezeriem nodrošina augstu produktivitāti. Eitrofikācija morfometriski eitrofajos ezeros norit ne tikai to piekrastes seklūdens daļā, bet visā to platībā (URTĀNE L., 1998). Cirīšu ezeram ir šaura litorāla zona, kurā netiek akumulētas visas no sateces baseina ienestās barības vielas, tādēļ eitrofikācijas procesi pastiprināti norit arī ezera dziļūdens daļā.

Par ezera reakciju uz bagātināšanos ar barības vielām, kam par iemeslu ir biogēno elementu – slāpekļa un fosfora savienojumu, citu organisko vielu, ieskalošanos no sateces baseina, liecina arī tādi ezerus raksturojošie rādītāji, kā ezera platības attiecība pret sateces baseina platību un nosacītās ūdens apmaiņas ātrums (MELLUMA A., LEINERTE M., 1992).

Cirīšu ezera baseina platības un ezera virsmas platības attiecības rādītāji liecina par zināmu ezera stabilitāti attiecībā pret barības vielu ieskalošanos no sateces baseina (AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA, 1990-1991). Tomēr citi ezera noturību un eitrofikācijas tendenču raksturojošie rādītāji – vidējais dziļums, nosacītā ūdens apmaiņa, krasta līnijas garums un tās veids, rāda, ka Cirīšu ezers ir ļoti jūtīgs un tā bagātināšanās ar barības vielām izraisīs eitrofikācijas procesu intensificēšanos. Tāpēc ezera stāvokli un eitrofikācijas attīstības tendences ļoti lielā mērā ietekmē saimnieciskā darbība - zemes izmantošanas veids un intensitāte, ezera sateces baseinā un jo īpaši ezeram pieguļošajās sauszemes teritorijās. Cirīšu ezera sateces baseina raksturojums ir dots 1. tabulā.

¹ Vidēji lielo ezeru grupai pieder ezeri, kuru platība ir no 10,0 līdz 1,0 km²;

² Vidēji dziļo ezeru grupai pieder ezeri, kuru vidējais dziļums ir no 9 līdz 5 m

Tabula 1 - Zemes izmantošanas veids Cirišu ezera sateces baseinā

Zemes lietojuma veidi:			
Meži – %	Purvi – %	Lauksaimniecības zemes - %	Citi zemes lietojuma veidi - %
52	6	20	22

Ruskuļu ezers pieder seklo³ un mazo⁴ ezeru grupai. Tā dziļums ir ļoti neliels. Pēc ezera morfometriskajiem rādītājiem ezers ir morfometriski eitrofs ezers. Ezera morfometriskie rādītāji rāda tā īpašo jūtību pret bagātināšanos ar barības vielām. Ezera sateces baseinā galvenokārt ir meži un purvi.

1.1.4.3 Ezeru attīstības tendences

Cirišu ezers. Pirmie pētījumi par Cirišu ezera bioloģisko stāvokli ir veikti pagājušā gadsimta piecdesmito gadu beigās un sešdesmito gadu sākumā. Minētajā laika periodā Zinātņu Akadēmijas Bioloģijas institūta limnologi ezeru vērtē kā dabiski eitrofu ezeru, bez ievērojamas saimnieciskās darbības ietekmes. Tomēr jau 1955. gadā aļģu sastāvs un to skaits ezera austrumu daļas piekrastē liecina par Aglonas ciemata ietekmi uz ezera attīstību un tā stāvokļa pasliktināšanās tendencēm šajā ezera daļā.

Turpmāko 40 gadu laikā līdz ar Aglonas ciemata attīstību ievērojami palielinājusies arī saimnieciskās darbības intensitāte ezeram pieguļošajās zemēs. Ezera pussalā tika ierīkots Kempings, uzbūvētas attīrīšanas iekārtas, no kurām ezerā diennaktī tika novadīti 90m³ dažādus slāpekļa un fosfora savienojumus saturoši notekūdeņi. Ezerā tika novadīti arī tikai mehāniski attīrīti notekūdeņi - divas reizes nedēļā no Aglonas pirts - 18 m³ un ikdienas no Aglonas vidusskolas - 6m³ notekūdeņu (AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA, 1991)

Līdz ar saimnieciskās darbības intensificēšanos palielinājusies ir piesārņojuma noslodze un ezeru un pastiprinājušies ezera eitrofikācijas procesi. 1952. un 1989. gadā veikto hidroķīmisko analīžu rezultātu salīdzinājums liecina, ka ezera ūdenī ir palielinājusies gan viegli sadalāmo organisko vielu gan grūti sadalāmo organisko vielu koncentrācija. Par ezera eitrofikācijas procesu intensificēšanos un ezera degradāciju liecina arī skābekļa režīms ezerā. Ja 1952. gadā vasaras veģetācijas sezonā ezera virsējos slāņos 82,7% liels skābekļa piesātinājums, tad 1989. gadā skābekļa piesātinājums šajā ezera ūdens slāņi ir jau 130,1%. Skābekļa piesātinājuma pieaugums liecina, ka ezers saimnieciskās darbības intensificēšanās rezultātā ir notikusi ezera bagātināšanās ar barības vielām, kura ir rezultējusies ar aļģu masveida savairošanos vasaras periodā. Par eitrofikācijas procesu intensificēšanos un ezera degradāciju liecina arī mazo ezera līču un ezera austrumu piekrastes daļas aizaugšana ar niedrēm un ezermeldriem.

1996. un 1997. gadā veiktās hidroķīmiskās analīzes liecina, ka Cirišu ezerā norit aktīva biogēno elementu akumulācija aļģu un augstāko ūdensaugu masā. Vasarā biogēno elementu koncentrācijas ūdenī bija zemākas nekā Latvijas apstākļos eitrofiem ezeriem raksturīgās (URTĀNE L., 1998). Arī zooplanktonu veido stabils eitrofiem ezeriem raksturīgu sugu komplekss. Hidroķīmisko un hidrobioloģisko analīžu rezultāti liecina par eitrofikācijas procesu stabilizēšanos un neuzrāda pastiprinātu tā eitroficēšanos. Tomēr, lai saglabātu šādu ezera statusu, neizmainītu dabisko ezera attīstības gaitu un neizraisītu eitrofikācijas procesu intensificēšanos, ezeram pieguļošajās teritorijās ir nepieciešams veikt mērķtiecīgus vides aizsardzības pasākumus.

³ Seklo ezeru grupai pieder ezeri, kuru vidējais dziļums ir mazāks par 2m;

⁴ Mazo ezeru grupai pieder ezeri, kuru platība ir mazāka par 1,0 km²

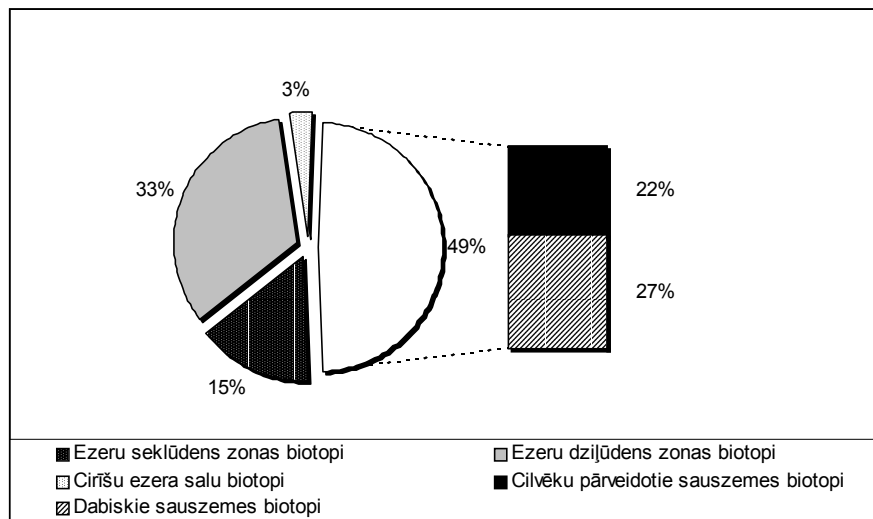
Ruskuļu ezers savā attīstības gaitā ir sasniedzis stāvokli, kad eitrofikācijas procesus ezerā nomaina distrofikācijas procesi. Par to liecina ezera mitrie un pārpurvotie krasti un ir līdz 5m biežā dūņu kārtā. Ezers ir grūti pieejams, tādēļ arī pasargāts no tiešas cilvēku darbības ietekmes. Ezera sateces baseinā dominējošie meži nosaka ezera aizsargātību pret antropogēno piesārņojumu. Tāpat zināmu aizsardzību pret saimnieciskas darbības ietekmi nodrošina zemais saimnieciski izmantojamo teritoriju īpatsvars sateces baseinā.

1.1.5 Biotopi un veģetācija

Cirīšu dabas parka biotopus veido Cirīšu un Ruskuļu ezeru biotopi un ezeriem pieguļošo teritoriju sauszemes biotopi:

- Cirīšu ezera piekrastes daļas seklūdens biotopi;
- Cirīšu ezera salu piekrastes daļas seklūdens biotopi;
- Cirīšu ezera brīvūdens zonas dziļūdens biotopi;
- Ruskuļu ezera biotopi;
- Cirīšu ezera salu biotopi;
- ezeriem pieguļošo sauszemes teritoriju biotopi.

Dabas parka teritorijas biotopu struktūra un to aizņemto platību procentuālais sadalījums ir atainots 3. attēlā.

Attēls 3 - Dabas parka "Cirīšu ezers" biotopu struktūra un to aizņemto platību sadalījums procentos

Meži aizņem salīdzinoši nelielu Cirīšu dabas parka sauszemes biotopu daļu. Kopumā tikai 20 % no dabas parka teritorijas aizņem meži. Meži ir sastopami galvenokārt ezeru piekrastes zonā un uz Cirīšu ezera salām. Cirīšu ezera stāvajos krastos un reljefa paaugstinājumos ir sastopami sausie priežu meži. To neizteikto pamežu veido parastais pīlādzis (*Sorbus aucuparia*), ķekaru korinte (*Amelanchier spicata*), nereti arī parastais kadiķis (*Juniperus communis*). Šo mežu zālāju – krūmāju joslā dominē aitu auzene (*Festuca ovina*), sarkanā auzene (*F.rubra*), parastā smaržzāle (*Anthoxanthum odoratum*), plakanā skarene (*Poa compressa*), lauku vībotne (*Artemisia campestris*), zemtekas (*Veronica officinalis*), birtalu veronikas (*V.chamaedrus*), bet to zemsedzēm raksturīgās augu sabiedrības veido brūklenes (*Vaccinium vitis idaea*), kodīgie laimiņi (*Sedum acre*), Jēkaba krustaines (*Senecio jacobaea*), parastās vīrcēles (*Linaria vulgaris*), lielās dzelzenes (*Centaurea scabiosa*) un mazās skābenes (*Rumex acetosella*) (ГАВРИЛОВА. Г.Б., 1984).

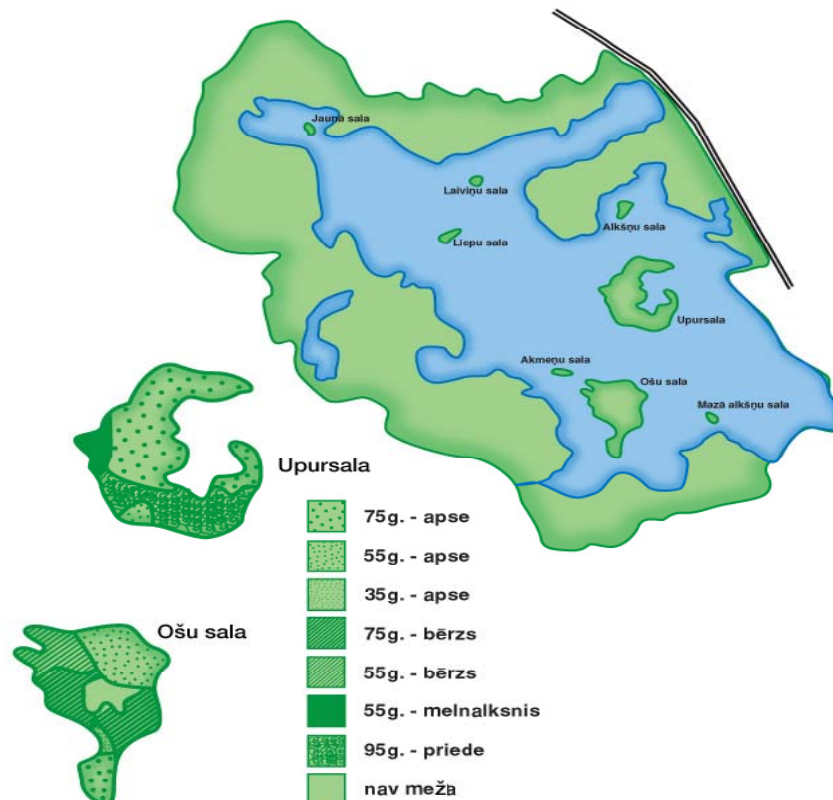
Tartakas ielejā, Cirīšu un Ruskuļu ezeru piekrastes zonas pārmitro vietu mežos kopā ar melnalkšņiem (*Alnus glutinosa*) sastopami arī baltalkšņi (*Alnus incana*), āra bērzi (*Betula pendula*), nereti arī parastā goba (*Ulmus laevis*) un parastais osis (*Fraxinus excelsior*). Vietām bagāto pamežu veido trauslie krūkļi (*Frangula alnus*), pelēkie kārkli (*Salix cinerea*), parastie pīlādži (*Sorbus aucuparia*), retāk ievas (*Padus avium*), parastā irbene (*Viburnum opulus*), melnējošais kārkls (*Salix myrsinifolia*), pūpolvītoli (*S. caprea*), parastā liepa (*Tilia cordata*), bet zemsedzes augu sabiedrībās dominējošās ir slaidais grīslis (*Carex acuta*), dzelzszāle (*C. nigra*), ciņu grīslis (*C. caespitosa*), parastās vīgriezes (*Filipendula ulmaria*), parastās zeltenes (*Lysimachia vulgaris*), purvāju purvparpades (*Thelypteris palustris*), parastās ciņusmilgas (*Deschampsia caespitosa*), purvāju cieras (*Calamagrostis canescens*) un to pavadītājsugas – purva cūkauši (*Calla palustris*), dižmeldru grīšļi (*Carex pseudocyperus*), pļavas bitenes (*Geum rivale*), niedres (*Phragmites australis*), bebrukārklīņi (*Solanum dulcamara*), purva purenes (*Caltha palustris*), purva vārnkājas (*Comarum palustre*), purva mātsaknes (*Angelica sylvestris*), purva rūgtdilles (*Peucedanum palustre*), purva cietpienes (*Crepis paludosa*) (ГАВРИЛОВА. Г.Б., 1984).

Arī baltalkšņi (*Alnus incana*) dabas parka teritorijā sastopama visai bieži. Tomēr tā nekad nav dominējošā mežaudzes veidojošā suga.

Salas. Ezera lielākajā salā – Upursalā, kura ir 16 ha liela, dominē lapu koku meži. Salas austrumu daļu klāj 55 līdz 75 gadus veci sekundārie apšu meži, bet tās rietumu daļā ir lapegļu audzes un līdz 95 gadus veci priežu meži (4.att.). Salas biotopu mozaīku nosaka izteikts mikroreljefs, kurš tās dienvidu daļā paceļas līdz 20 metrus virs ezera līmeņa.

Otru lielāko Cirīša ezera salu – Ošu jeb Jokstu salu, klāj 55 līdz 75 gadus veci apšu un bērzu meži, bet 1,3 ha lielo Liepu salu klāj skrajš liepu mežs. Upuru un Ošu salas, tāpat arī atsevišķās teritorijās Cirīšu ezera piekrastes zonā sastopamo skujkoku-platlapju mežus veido parastā liepa (*Tilia cordata*), parastā goba (*Ulmus laevis*), ozols (*Quercus robur*), apses (*Populus tremula*), āra bērzs (*Betula pendula*). Šo mežu labi attīstītajā pamežā aug ievas (*Padus avium*), pīlādži (*Sorbus aucuparia*), meža sausserži (*Lonicera xylosteum*), lazdas (*Corylus avellana*), bet zālāju – krūmāju joslā visbiežāk ir sastopamas podagras gārsas (*Aegopodium podagraria*), parastā kumeļpēda (*Asarum europaeum*), cietā virza (*Stellaria holostea*), baltās vizbulītes (*Anemone nemorosa*), suņu ciņu vārpata (*Elymus caninus*), parastās nātres (*Urtica dioica*), brīnumainās vijolītes (*Viola mirabilis*), zelnātrītes (*Galeobdolon luteum*) (ГАВРИЛОВА. Г.Б., 1984).

Salu piekrastes daļas ir dažādā pakāpē pārpurvojušās un virsūdens ūdensaugu – niedru, grīšļu apņemtas.

Attēls 4 - Meži dabas liegumā "Cirišu ezera salas"

Pļavu biotopi Cirišu dabas parkā aizņem vēl mazākas teritorijas nekā meži. Pļavu produktivitāte šajā teritorijās ir zema, tādēļ tās galvenokārt tiek izmantotas par ganībām. Dabisko pļavu nogabali visbiežāk ir izveidoti mitrajās un pārpurvotajās vietās, reljefa pazeminājumos starp lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm. Šīm pļavām raksturīgie augi ir parastās ciņusmilgas (*Deschampsia caespitosa*), purvāju cieras (*Calamagrostis canescens*), dzelzszāle (*Carex nigra*), sāres grīslis (*C.panicea*), dzeltenais grīslis (*C.flava*), pūslīšu grīslis (*C.vesicaria*), ložņu smilga (*Agrostis stolonifera*), zilganā molīnija (*Molinia caerulea*), parastās vīgriezes (*Filipendula ulmaria*), purva madaras (*Galium palustre*), pļavas dzelzenes (*Centaurea jacea*) un rasaskrēsliņu (*Alchemilla*) pasugas (ГАВРИЛОВА. Г.Б., 1984).

Atsevišķās vietās reljefa paaugstinājumos sastopamas ir sausās pļavas ar tām raksturīgo zemsedzi – pļavas skarenēm (*Poa angustifolia*), aitu auzenēm (*Festuca ovina*), sarkanajām auzenēm (*F.rubra*), lauku vībotnēm (*Artemisia campestris*), madarām (*Galium album*), dzeltenajām kaķpēdiņām (*Helichrysum arenarium*), zirgu āboliņu (*Trifolium medium*) .

Purvu biotopi ir veidojušies galvenokārt beznoteces teritorijās un ezeru piekrastes zonā. Zemie purvi atrodami dabas parka ziemeļrietumu daļā. Šīs teritorijas tikai daļēji tiek izmantotas lauksaimniecībā. Lielākā to daļa ir aizaugusi ar krūmājiem.

Nelielais augstais purvs, kurš ieskauj Ruskuļu ezeru, ir veidojies aizaugot ezeram. Krūmāju stāvu šajā purvā veido zemais bērzs (*Betula humilis*), purva bērzs (*B. pubescens*), melnalksnis (*Alnus glutinosa*). Tā krūmāju – zāļu joslā aug uzpūstais grīslis (*Carex rostrata*), dzelzszāle (*C. nigra*), sāres grīslis (*C. panicae*), divputekšņlapu grīslis (*C. diandra*), dūkstu grīslis (*C. limosa*), tievsakņu grīslis (*C. chordorrhiza*), parastās niedres (*Phragmites australis*), purva vārnkājas (*Comarum palustre*), bet zemsedzes augu sabiedrības veido mazziedu pameldri (*Eleocharis quinqueflora*), dzērvenes (*Oxycoccus palustris*), alpu mazmeldri (*Trichophorum alpinum*), purva šeihcērijas (*Scheuchzeria palustris*), apaļā rasene (*Drosera rotundifolia*) (ГАБРИЛОВА. Г.Б., 1984).

Ezeru seklūdens zonas biotopi. Cirīšu ezera seklūdens zonas biotopi aizņem 10 līdz 15% no kopējā ezera spoguļa virsmas. Te ir izšķiramas amfībisko augu josla, kuru veido augi, kas var augt gan uz sauszemes, gan ūdenī. Šajā joslā ir konstatēts vislielākais sugu skaits. Minētajā augu joslā dominē - slaidais grīslis (*Carex acuta*), dižmeldru grīslis (*C. pseudocyperus*), kalnes (*Acorus calamus*), ūdeņu skābenes (*Rumex hydrolypium*), upes kosa (*Equisetum fluviatile*), cirvenes (*Alisma plantago-aquatica*), platlapu cemerā (*Sium latifolium*), puķumeldri (*Butomus umbellatus*), bultenes (*Sagittaria sagittifolia*). Šī augu josla iestiepjas ezerā līdz 0,5 metru dziļumam.

Augsto augu jeb niedru meldru joslā dominē parastās niedres (*Phragmites australis*) un ezermeldri (*Scirpus lacustris*), dažviet arī ūdeņu ērkšķu zāles (*Scolochloa festucacea*), vilkvāļītes (*Typha latifolia* un *T. angustifolia*), dižā ūdenszāle (*Glyceria maxima*). Šī augu josla izplatīta līdz 1,5 – 2,0 metru dziļumam.

Nimfeīdu joslu līdz 2,5-3,0 metru dziļumam veido dzeltenās lēpes (*Nuphar lutea*) un peldošās glīvenes (*Potamogeton natans*), sniegbaltās ūdensrozēs (*Nymphaea candida*), reti sīkā lēpe (*Nuphar pumila*), atsevišķos ieličos tika konstatēta stāvā hidrilla (*Hydrilla verticillata*), elši (*Stratiotes aloides*), bet līdz 3,0-3,5 metru dziļumam ezeros tika konstatētas spožās glīvenes (*Potamogeton lucens*), skaujošās glīvenes (*P. perfoliatus*), visgarās glīvenes (*P. praelongus*), raglapes (*Ceratophyllum demersum*) un vārpainās daudzlapes (*Myriophyllum spicatum*).

Ruskuļu ezerā 80 līdz 90% no ezera spoguļa virsmas ir klāta ar ūdensaugiem.

Kopumā abos ezeros konstatētas 102 ar ūdeņiem saistītas augu sugas.

1.1.6 Flora

Dabas parks "Cirišu ezers" atrodas dienvidaustrumu ģeobotāniskā rajona centrālajā daļā. Dabas parka ziedaugu un paparžaugu sastāvs praktiski maz atšķiras no ģeobotāniskajam rajonam raksturīgā augu sugu sastāva. Būtisks dabas parka floru raksturojošs rādītājs ir liels sugu skaits salīdzinoši nelielā platībā. Veģetācija aizņem tikai nedaudz vairāk kā pusi no dabas parka kopējā teritorijas - 67 %. Tātad, 844 ha lielā teritorijā kopumā ir konstatētas 617 ziedaugu un paparžaugu sugas. Konstatētās sugas pieder 91 augu ģintij un 316 dzimtām. Apkopojums par teritorijā augošo augu sadalījumu ģintīs un dzimtās ir dots 2.tabulā.

Tabula 2 - Dabas parka "Cirišu ezers" ziedaugu un paparžaugu sadalījums ģintīs un dzimtās

N.p.k.	Dzimta	Sugu skaits	Ģinšu skaits	N.p.k.	Dzimta	Sugu skaits	Ģinšu skaits
1.	Asteraceae	66	35	47.	Rhamnaceae	2	2
2.	Poaceae	55	33	48.	Malvaceae	2	2
3.	Cyperaceae	37	6	49.	Convolvulaceae	2	2
4.	Rusaceae	32	12	50.	Dipsacaceae	2	2
5.	Caryophyllaceae	27	16	51.	Alismataceae	2	2
6.	Fabaceae	27	8	52.	Araceae	2	2
7.	Brassicaceae	24	18	53.	Lycopodiaceae	2	1
8.	Ranunculaceae	24	11	54.	Thelypteridaceae	2	1
9.	Scrophulariaceae	24	10	55.	Ulmaceae	2	1
10.	Lamiaceae	23	14	56.	Urticaceae	2	1
11.	Polygonaceae	21	3	57.	Hypericaceae	2	1
12.	Salicaceae	15	2	58.	Droseraceae	2	1
13.	Umbelliferae	14	14	59.	Balsaminaceae	2	1
14.	Juncaceae	12	2	60.	Celastraceae	2	1
15.	Boraginaceae	11	8	61.	Haloragaceae	2	1
16.	Campanulaceae	10	3	62.	Callitrichaceae	2	1
17.	Potamogetonaceae	10	1	63.	Typhaceae	2	1
18.	Violaceae	9	1	64.	Hypolepidaceae	1	1
19.	Liliaceae	7	6	65.	Athiriaceae	1	1
20.	Orchidaceae	7	6	66.	Cupressaceae	1	1
21.	Ericaceae	7	5	67.	Corylaceae	1	1
22.	Onagraceae	7	3	68.	Fagaceae	1	1
23.	Equisetaceae	6	1	69.	Amaranthaceae	1	1
24.	Rubiaceae	6	1	70.	Berberidaceae	1	1
25.	Primulaceae	5	4	71.	Ceratophyllaceae	1	1
26.	Aspidiaceae	5	2	72.	Aristolochiaceae	1	1
27.	Betulaceae	5	2	73.	Saxifragaceae	1	1
28.	Chenopodiaceae	5	2	74.	Parnassiaceae	1	1
29.	Geraniaceae	5	2	75.	Oxalidaceae	1	1
30.	Hydrocharitaceae	4	4	76.	Linaccae	1	1
31.	Papaveraceae	3	3	77.	Aceraceae	1	1
32.	Caprifoliaceae	3	3	78.	Tiliaceae	1	1
33.	Crassulaceae	3	2	79.	Thymelaeaceae	1	1
34.	Euphorbiaceae	3	2	80.	Cistaceae	1	1
35.	Pyrolaceae	3	2	81.	Lythraceae	1	1
36.	Lemnaceae	3	2	82.	Cornaceae	1	1
37.	Nymphaeaceae	3	2	83.	Oleaceae	1	1
38.	Solanaceae	3	2	84.	Gentianaceae	1	1
39.	Grossulariaceae	3	1	85.	Menyanthaceae	1	1
40.	Polygalaceae	3	1	86.	Polemoniaceae	1	1
41.	Lentibulariaceae	3	1	87.	Valerianaceae	1	1

N.p.k.	Dzimta	Sugu skaits	Ģinšu skaits	N.p.k.	Dzimta	Sugu skaits	Ģinšu skaits
42.	Plantaginaceae	3	1	88.	Butoniaceae	1	1
43.	Sparganiaceae	3	1	89.	Scheuchzeriaceae	1	1
44.	Ophonglossaceae	2	2	90.	Juncaginaceae	1	1
45.	Pinaceae	2	2	91.	Iridaceae	1	1
46.	Cannabaceae	2	2	92.	Kopā:	617	316

pēc - ГАВРИЛОВА. Г.Б., 1984

Dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā ietilpstošais liegums "Cirišu ezera salas" ir 37 ha liels un to veido 8 salas.

Lielākā ezera sala - **Upursala jeb Kalnu sala** ir 16 ha liela un to klāj jauktie meži (4.att.). Salas floras daudzveidību nosaka tās daudzveidīgais mikroreljefs.

Uz salas konstatētas ir 264 augu sugas no tām 3 sugas – šaurlapu lakacis (*Pulmonaria angustifolia* L.), gada staipekņis (*Lycopodium annotinum* L.) un vālišu staipekņis (*Lycopodium clavatum* L.) ir iekļauti MK Noteikumos Nr. 396 "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu (2000)".

Ošu jeb Jokstu sala ir 15 ha liela. Līdzīgi kā Upursalai, arī šīs salas lielāko daļu aizņem jauktie meži (4.att.), bet tās austrumu daļā izvietojusās ar krūmājiem aizaugušas pļavas. Salas piekrastes daļa lēzena, krūmiem noaugusi un applūstoša. Salā ir konstatēti 257 sugu augi.

Liepu salu (1,3 ha) klāj skrajš liepu mežs, piekrastes daļā krūmāji. Ap salu niedru josla. Piekrastes daļa pavasaros applūstoša. Salas veģētāciju veido 106 sugu ziedaugi un paparžaugi.

Alkšņu sala (1 ha) ir lēzena, krūmājiem apaugusi. Dominē vairāku kārķļu sugas - *Salix cinerea*, *S.myrsinifolia*, *S.fragilis*, *S.caprea*. Pavasaros visu salu pārklāj ūdens. Salā konstatēti 55 sugu augi.

Mazā Alkšņu sala (0,6 ha) veidojusies kā piekrastes sēres turpinājums. Tā ir apaugusi ar kārķļu krūmāju. Kopumā te ir konstatēti 62 sugu augi.

Laiviņu sala (0,7 ha) ir lēzena un ir apaugusi ar kārķļu krūmāju. Pie lieliem ūdeņiem sala ir pilnībā pārklāta ar ūdeņiem. Kopumā te ir konstatēti 52 sugu augi.

Akmeņu sala (0,4 ha) ir ar izklaidus augu grupām apaudzis sēklis, kurš pie augstākiem ūdeņiem līmeņiem ezerā pilnībā applūst. Te kopumā konstatētas 38 augu sugas.

Jaunā sala (0,3 ha) ir uzskatāma par nesen ar augiem pāraugt sākušu sēkli. Te starp konstatētajam 28 augu sugām dominē vairāku sugu kārķli - *Salix cinerea*, *S.myrsinifolia*, *S.pentandra*, un baltalkšņi.

Ezerā ir vēl 2-3 pārmitras, pārplūstošas nelielu saliņu vietas, kuras līdzīgi kā ezera mazākās salas ir pāraugušas ar kārķliem. Kopumā Cirišu ezera salās ir konstatēti 349 sugu ziedaugi un paparžaugi.

Dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā kopumā ir konstatētas 19 dažādām aizsardzības kategorijām – Latvijas likumdošanā noteiktās, Latvijas un Baltijas reģiona Sarkanajās grāmatās iekļautās, ES Direktīvās noteiktās, īpaši aizsargājamo augu sugas. Apskats par dabas parka teritorijā konstatētajiem īpaši aizsargājamajiem augiem ir dots 3. tabulā.

Tabula 3 - Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā konstatētie īpaši aizsargājamie augi

N.P.K.	Īpaši aizsargājamā auga suga	MK Noteikumi Nr. 396	ES Direktīvas	Latvijas Sarkanā grāmata	Baltijas reģiona Sarkanā grāmata
1.	Atvašu saulrietenis - <i>Jovibarba sobolifera</i> (L.Sims) Opiz	A		III	X
2.	Čemuru palēks - <i>Chimaphila umbellata</i> (L.)	-	-	III	X
3.	Gada staipekņis - <i>Lycopodium annotinum</i> L.	B	V	III	X
4.	Lēzuļu lipare - <i>Liparis loeselii</i> (L.) Rich.	A	II, IV	III	X
5.	Maurloks - <i>Allium schoenoprasum</i>	-	-	III	X
6.	Meža vizbulis - <i>Anemone sylvestris</i> L.	-	-	III	X
7.	Mieturu hidrilla - <i>Hydrilla verticillata</i> (L.) Royle	A		I	X
8.	Naudiņu saulrozīte - <i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.	A	-	III	X
9.	Parastā ozolīte - <i>Aquilegia vulgaris</i> L.	-	-	III	-
10.	Pēdveida grīslis - <i>Carex rhizina</i> Blytt ex Lindblom	A	-	II	-
11.	Purva dzeguzene - <i>Epipactis palustris</i>	-	-	III	X
12.	Purvāju vienlape - <i>Malaxis monophyllos</i> (L.) Sw.	A	-	II	X
13.	Sīkās lēpes - <i>Nuphar pumila</i>	-	-		X
14.	Smaržīgā naktsvijole - <i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	A	-	III	X
15.	Sniegbaltā ūdensroze - <i>Nymphaea candida</i> J. et C.Presl.	-	-	IV	X
16.	Stāvlapu dzegužpirkstīte - <i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soo (*)	A	-	III	X
17.	Šaurlapu lakacis - <i>Pulmonaria angustifolia</i> L.	A	-	II	X
18.	Vālišu staipekņis - <i>Lycopodium clavatum</i> L.	B	V	III	X
19.	Zemais bērzs - <i>Betula humilis</i> Schrk.	-	-	-	X

APZĪMĒJUMI:

MK Noteikumi Nr.396 "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", 2000":

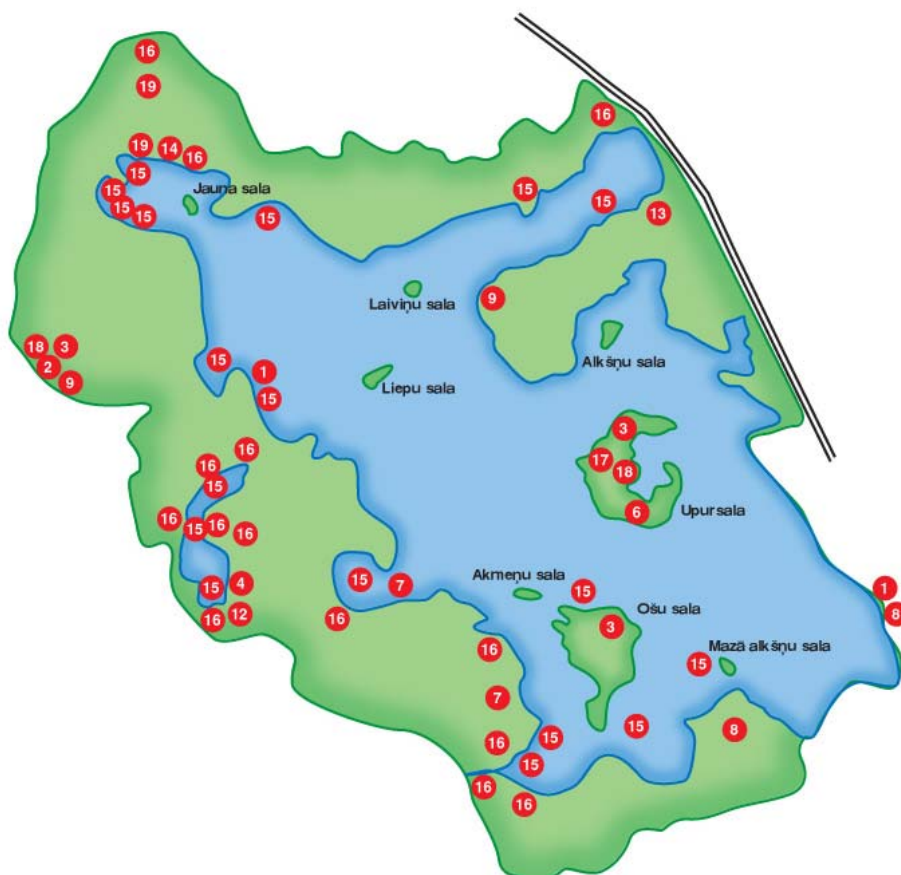
- A - Īpaši aizsargājamo sugu saraksts;
- B - Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts;

ES Direktīva 92/43/EEC - "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību":

- II - 2.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā un kuru aizsardzībai ir nepieciešama īpaši aizsargājamo teritoriju nodalīšana";
- IV - 4.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā un kurām ir nepieciešams stingrs aizsardzības režīms";
- V - 5.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā kuru iegūšana un ekspluatācija dabā var būt pieļaujama";

Latvijas Sarkanā grāmata, 1985:

- I - Sugas, kurām draud iznīkšana, to turpmākā eksistence nav iespējama, bez īpašu pasākumu veikšanas;
- II - Retas sugas, kurām nedraud iznīkšana, bet tās sastopamas tik nelielā skaitā vai arī pēc platības tik ierobežotās vietās, ka tās var ātri iznīkt;
- III - Sugas, kuru indivīdu skaits samazinās un to areāls sašaurinās vairāku dabisku cēloņu dēļ vai arī cilvēku darbības rezultātā;
- IV - Nepietiekami pētītas sugas, iespējams, ka tām draud iznīkšana, bet ziņu trūkuma dēļ pagaidām nevar precīzi novērtēt to patreizējo stāvokli; nepieciešama papildus izpēte.

Attēls 5 - Aizsargājамie augi dabas parkā "Cirīšu ezers" - numurējums shēmā atbilst īpaši aizsargājamo augu numerācijai 3.tabulā.

1.1.7 Fauna

Ņemot vērā teritorijas specifiku – lielās tās ūdeņu platības, teritorijas līdzšinējie faunas pētījumi koncentrējušies galvenokārt un Cirišu ezera zivju faunas pētījumiem. Apskatā par zīdītājiem un putniem ir dotas teritorijā līdz šim konstatētās īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugas.

Cirišu ezera zivju fauna. Ciriša ezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam parasti raksturīga samērā augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Piecdesmitajos gados veidotajās ezeru pasēs ir informācija par 13 zivju sugām: līdaka, plaudis, plicis, rauda, rudulis, līnis, karūsa, ālants, viķe, asaris, ķīsis, vēdzele un zutis, kā arī vēži.

Laika periodā starp pagājušā gadsimta piecdesmitajiem un astoņdesmitajiem gadiem Ciriša ezerā ielaistas ir līdakas, plauži, zuši, repši, un peledes, krievu stores un sibīrijas stores. Repšu, peležu un storu populāciju izveidošanās ezerā nav konstatēta.

1990. gadā Baltijas zivsaimniecības zinātniski pētnieciskā institūta Iekšējo ūdeņu laboratorijas (tagadējā Iekšējo ūdeņu problēmu laboratorija) veiktajā zvejas analizē tika konstatētas 10 zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, līnis, karūsa, sudrabkarūsa, karpa, zandarts un asaris.

Jaunākā informācija par Cirišu ezera zivju faunu ir iegūta 1995. gadā Baltijas zivsaimniecības zinātniski pētnieciskā institūta Iekšējo ūdeņu laboratorijas (tagadējā Iekšējo ūdeņu problēmu laboratorija) veiktās kontrolzvejas laikā. Ciriša ezerā tika konstatētas 11 zivju sugas:

- līdakas (*Esox lucius*)
- plauži (*Abramis brama*)
- pliči (*Blicca bjoerkna*),
- raudas (*Rutilus rutilus*),
- ruduļi (*Scardinius erythrophthalmus*),
- viķes (*Alburnus alburnus*),
- grunduļi (*Gobio gobio*),
- zandarti (*Stizostedion lucioperca*),
- asari (*Perca fluviatilis*),
- ķīši (*Gymnocephalus cernua*)
- akmeņgrauži (*Cobitis taenia*).

Ezerā konstatēti ir arī platspīļu vēži (*Astacus astacus*).

Ciriša ezerā zveja ar rūpnieciskiem rīkiem notikusi jau pirms 1941. gada. Pēc kara veikta valsts zveja, izmantojot vadu, tīklus un murdus. No 1950. gada līdz 1988. gadam to veica valsts zivsaimniecība, galvenokārt izmantojot vadu. No 1971. gada līdz 1985. gadam Ciriša ezers bija nodots lietošanā pārvaldei "Baltribvod" preču jeb kultivētai zivsaimniecībai. Deviņdesmitajos gados ezeru izmanto maksšķernieki un individuālie zvejnieki. Pēdējos gados nozvejas Cirišu ezerā ir ļoti zemas un tās svārstās no 118 kg līdz 313 kg, bet vidēji – 248 kg gadā.

2001. gadam Ciriša ezeram noteiktais tīklu limits ir 2815m. Katrus 30 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar 1 murdu – tātad kopumā lietot līdz 94 mурdiem, proporcionāli samazinot tīklu limitu.

Dabas parka "Cirišu ezers" putnu uz zīdītāju fauna. Līdz šim veiktajos dabas parka "Cirišu ezers" teritorijas apsekojumos ir konstatētas 5 dažādās īpaši aizsargājamo dzīvnieku kategorijās iekļautās zīdītāju sugas un 6 - putnu sugas. Apskats pat teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugām ir dots 4.tabulā.

Tabula 4 - Dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā konstatētās īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugas

N.P.K.	Īpaši aizsargājamo dzīvnieku suga	MK Noteikumi Nr. 396	ES Direktīvas	Bernes konvencija	Latvijas sarkanā grāmata
Zīdītāji					
1.	Bebrs – <i>Castor fiber L.</i>	-	F II; IV	III	-
2.	Mazais cirslis – <i>Sorex minutus L.</i>	-	-	-	IV
3.	Meža cauna – <i>Martes martes (L.)</i>	B	F V	III	-
4.	Meža cirslis – <i>Sorex araneus L.</i>	-	-	-	IV
5.	Ūdrs – <i>Lutra lutra (L.)</i>	A	F II; IV	II	-
Putni					
1.	Baltais stārķis – <i>Ciconia ciconia (L.)</i>	A	BD I	II	-
2.	Brūnā čakste – <i>Lanius collurio L.</i>	A	BD I	II	-
3.	Grieze – <i>Crex crex (L.)</i>	A	BD I	II	III
4.	Mazais ērglis – <i>Aquila pomarina G. L. Brehm</i>	A	BD I	II	I
5.	Niedru lija – <i>Circus aeruginosus (L.)</i>	A	BD I	II	IV
6.	Zivju ērglis – <i>Pandion haliaetus (L.)</i>	A	BD I	II	I

APZĪMĒJUMI:

MK Noteikumi Nr.396 "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu", 2000":

- A – Īpaši aizsargājamo sugu saraksts;
- B – Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts;

ES DIREKTĪVAS

F – EP Direktīva 92/43/EEC - "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību":

- II – 2.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā un kuru aizsardzībai ir nepieciešama īpaši aizsargājamo teritoriju nodalīšana";
- IV – 4.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā un kurām ir nepieciešams stingrs aizsardzības režīms";
- V - 5.pielikums "Dzīvnieku un augu sugas, kuras ir kopienas interešu sfērā kuru iegūšana un ekspluatācija dabā var būt pieļaujama";

BD – EP Direktīva 79/409/EEC – "Par savvaļas putnu aizsardzību"

Bernes konvencija "Par Eiropas savvaļas augu, dzīvnieku un to dabiskās dzīves vides saglabāšanu", 1979

Latvijas Sarkanā grāmata, 1985:

- I - Sugas, kurām draud iznīkšana, to turpmākā eksistence nav iespējama, bez īpašu pasākumu veikšanas;
- II – Retas sugas, kurām nedraud iznīkšana, bet tās sastopamas tik nelielā skaitā vai arī pēc platības tik ierobežotās vietās, ka tās var ātri iznīkt;
- III – Sugas, kuru indivīdu skaits samazinās un to areāls sašaurinās vairāku dabisku cēloņu dēļ vai arī cilvēku darbības rezultātā;
- IV - Nepietiekami pētītas sugas, iespējams, ka tām draud iznīkšana, bet ziņu trūkuma dēļ pagaidām nevar precīzi novērtēt to patreizējo stāvokli; nepieciešama papildus izpēte.

1.2 AINAVAS RAKSTUROJUMS

Aglonas apkārtnes ainavu un dabas parka "Cirīšu ezers" struktūras pamatelements ir ezeri. Aglonas pagasta ziemeļos atrodas Rušons (absolūtais augstums ir 149,8 m v.j.l.), bet tā centrālās daļas ieplakā - Cirīša un Egles ezeri (attiecīgi - 143,5 un 144 m v.j.l.), kuriem raksturīgas ir ļoti ličāinas ezerdobes. Savukārt pagasta dienvidos esošajiem ezeriem - Ilzas ezers, Gulbinkas ezers, Lielais un Mazais Dubuļkas ezers, un Cirīšu ūdenskrātuvei ir šauras un garas ezerdobes.

Starp ezeriem atrodas vairāk vai mazāk saposmotas pauguraines, kuras pēc O. Nikodemusa sastādītās ainavu kartes (NIKODENUSS O., 2000) pieskaitāmas pie āru - mežu morēnas pauguraines ainavām, mežaino fluvioglaciālo pauguru un paugurgrēdu ainavām. Teritorijas ziemeļu un centrālajā daļā atrodamas galvenokārt mežu morēnas pauguraines. Savukārt, tās dienvidu daļā ir mežaino fluvioglaciālo pauguru un paugurgrēdu ainavas. Detalizētie 1990. - 1991. gados veiktie ainavu pētījumi parādīja, ka kaut arī lielas teritorijas Aglonas pagasta zemju tiek izmantotas lauksaimniecībai, Aglonas ciemata tuvākajā apkārtnē lauksaimnieciskā darbība nav pārāk intensīva. Tāpēc lielas platības zemju ir pamestas atmatā un aizaug ar krūmiem. Šī iemesla dēļ ainavā saglabājušies daudzi Latgales ainavai raksturīgi elementi - koki, koku puduri, akmeņi, pārpurvotas ieplakas, kuras piešķir ainavām noteiktas īpatnības un palielina to estētisko un vides vērtību.

Aglonas pagasta teritorijā var izdalīt sekojošus areālus:

- **Ezeraines** - teritorijas, kuras ieplakās dominē ezeri un tam morfoloģiski un dinamiski piegulošās pauguraiņu daļas, dažviet ar stāvām, gravu saposmotām nogāzēm. Atsevišķas ezeraiņu teritorijas, piemēram pie Cirīšu un Egles ezeriem intensīvi izmantotas.
- **Vidējpauguraines** - teritorijas ar blīvi novietotiem, vidēji augstiem pauguriem, labi apgūtas, vietām ar pārpurvotām starppauguru ieplakām.
- **Sīkpauguraines** - teritorijas ar dažādu apgūšanas pakāpi, blīvi novietotiem sīkiem pauguriem, vietām pārpurvotām starppauguru ieplakām, izmantotas gan kā lauksaimniecības teritorijas, gan arī kā mežu teritorijas.
- **Līdzenumi** - mežiem klāta, pārpurvota teritorija.
- **Purvaina zemiene** - teritorija uz kuras fona paceļas atsevišķi pauguri. Daudz mežu un krūmāju teritoriju.

Minētās visam pagastam raksturīgās ainavas sastopamas arī dabas parkā "Cirīšu ezers".

1.3 SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS

1.3.1 Vēsturiskais un pašreizējais zemes lietojums. Saimnieciskā darbība dabas parkā un tam piegulošajās teritorijās

Dabas parka "Cirišu ezers" attīstība un dabas aizsardzības pasākumu nodrošināšana lielā mērā ir saistīta ar Aglonas pagasta un, jo īpaši, ar Aglonas ciemata attīstību. Tādēļ šajā nodaļā ir dots visa Aglonas ciemata un, kur tas bija nepieciešams, arī visa Aglonas pagasta sociālekonomiskais raksturojums.

Aglonas pagasta kopplatība ir 13174,4 ha (ZEMES SADALĪJUMS LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPĀS, 2000), no kuriem 42,3% ir lauksaimniecībā izmantojamā zemes, tai skaitā 10,6% - meliorētas zemes, 33,1% - meži, 9,9% - ūdenstilpes, 4,6% - krūmāji un 10,1% - pārējās zemes, tai skaitā zemes zem dzīvojamām mājām un pagalmiem, citiem infrastruktūras objektiem. No lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm 76% ir aramzemes, 20% - ganības, 4% - augļu dārzi un pļavas. Kopumā no lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm 10,6% ir meliorētas.

Pagasta zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa ir dots 5.tabulā.

Tabula 5 - Aglonas pagasta zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķiem (ZEMES SADALĪJUMS LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPĀS, 2000)

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis ⁵	Platība	
	ha	%
Lauksaimniecība	10932,7	83,0
Mežsaimniecība	256,4	1,9
Ūdenssaimniecība	1185,5	9,0
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	16,5	0,1
Vienģimenes un divģimeņu dzīvojamo ēka apbūves teritorijas	0,8	0,0
Daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas	6,6	0,1
Darījumu iestāžu apbūves teritorijas	0,5	0,0
Pārvaldes, veselības aizsardzības, izglītības, kultūras, sporta un citu sabiedriskas nozīmes objektu apbūves teritorijas	580,4	4,4
Rūpniecības objektu apbūves teritorijas	0,6	0,0
Satiksmes infrastruktūras objekti	194,4	1,5
KOPĀ:	13174,5	100

Kā to rāda 5.tabulā dotais pagasta zemju dalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķa, Aglonas pagastā lielākā daļa no nekustamā īpašuma tiek izmantota lauksaimniecības vajadzībām. Arī vairumam mežu platību nekustamā īpašuma izmantošanas mērķis ir lauksaimniecība un tikai nelielu daļu no kopējām mežu platībām izmanto mežsaimniecības vajadzībām.

Aglonas pagastā ir izveidotas:

- 111 zemnieku saimniecības. Vidējais zemnieku saimniecības lielums ir 19,6 ha un kopumā tās izmanto 2179,4 ha zemes;

⁵ Pamatojoties uz MK Noteikumiem Nr. 166 (05.05.1999) nekustamā īpašuma lietošanas mērķi, atbilstoši likumīgi iesāktajai nekustamā īpašuma (ieskaitot ēkas un būves) izmantošanai, zemes lietošanas veidiem un ekonomiskajai darbībai uz tās, nosaka attiecīgās valsts vai pašvaldību institūcijas

- 836 piemājas saimniecības. Vidējais piemājas saimniecības lielums ir 8,5 ha un tās izmanto 7071,6 ha zemes (ZEMES SADALĪJUMS LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPĀS, 2000).

Kopumā piemājas saimniecības apsaimnieko aptuveni 63% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes un 61% no mežus no Aglonas pagastā esošajām lauksaimniecības un mežu zemēm. Savukārt, zemnieku saimniecības apsaimnieko 19% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes un 20% no mežiem.

Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā atrodas 118 nekustamie īpašumi un lietojumi, tai skaitā arī Cirīša ezera daļa (6.attēls). Informācija par nekustamo īpašumu apkopota 6.tabulā.

Tabula 6 - Dabas parka teritorijas sadalījums pēc nekustamā īpašuma piederības

Īpašnieks	Īpašuma statuss -		
	īpašumā	lietojumā	brīvā valsts zeme
Privātpersonas	65	33	-
Juridiskās personas – Aglonas bazilika	1	-	-
Pašvaldība	2	11	-
Valsts	1	1	4

Kopumā privātpersonu īpašumā vai lietojumā atrodas 98 zemes gabali un tas ir 83% no dabas parkā esošo īpašumu kopējā skaita. Juridiskās personas apsaimnieko – 1 īpašumu, pašvaldības – 12 īpašumus un valsts – 6 īpašumus. Attiecīgi - 1%, 12% un 5% no visiem dabas parka teritorijā esošajiem īpašumiem.

Zemes gabalu lielumi ir atšķirīgi, to vidējais lielums ir 7,5 ha. Mazie un nelielie zemes gabali atrodas dabas parka ziemeļu daļā - Aglonas ciematam pieguļošajās zemju platībās un it īpaši Cirīšu ezera pussalā – Jaunmuižā, tā veidojot lielu zemes gabalu un īpašnieku skaitu. Minētie zemes īpašumi ir no 0,2 ha līdz 7,3 ha lieli. Zemes īpašumu nelielās platības un salīdzinoši lielais to īpašnieku skaits apgrūtina apsaimniekošanas pasākumu koordināciju.

Dabas parka "Cirīšu ezers" zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķiem kopumā ir līdzīgs visa Aglonas pagasta zemju sadalījumam.

Attēls 6 – Dabas parka "Cirīšu ezers" nekustamā īpašuma statusa pārskata shēma

1.3.2 Iedzīvotāji un to nodarbinātība

2000. gada sākumā Aglonas pagastā dzīvo 2541 (LATVIJAS DEMOGRĀFIJAS GADAGRĀMATA, 2000) iedzīvotāji un to blīvums ir 19,3 cilvēki uz vienu kvadrātkilometru. Salīdzinājumā ar citiem Preiļu rajona lauku teritorijām, Aglonas pagastā uz vienu kvadrātkilometru ir vislielākais iedzīvotāju blīvums.

Lielākās apdzīvotās vietas Aglonas pagastā ir Aglona un Jaunaglona. Apskats par iedzīvotājiem Aglonas pagasta apdzīvotajās vietās ir dots 7.tabulā.

Tabula 7 - Iedzīvotāju skaits Aglonas pagasta apdzīvotajās vietās

Apdzīvotās vietas nosaukums	Apdzīvotās vietas tips ⁶	Iedzīvotāju skaits (1991)
Aglona*	lielciems	1066
Jaunaglona	vidējciems	401
Ciriša Ruskuļi**	mazciems	11
Kapiņi	mazciems	48
Rajecki	mazciems	15
Starodvorje	mazciems	33
Salinīki	aprūpes ciems	88
Ačkirkas Madajāni, Aglonas Madalāni, Bieķi, Biešons, Botori** , Briuveri, Cecerski, Dimperi, Ezera Ukini, Guļbinka, Gūteņi, Jaudzemi, Kodori, Kundziniškas, Leitāni, Lielie Biernāni, Lielie Dzierkaļi, Lielie Matisāni, Liudaniškas, Lopotas, Lučkiņas, mazie Biernāni, Mazie Dziekaļi, Meirielji, Misāni, Otrie Ancveiriņi, Peski, Pirmie Ancveiriņi, Repšas, Ruskuliškas, Sekļa Daukšti, Sila Daukšti, Sīnapūrs, Skudru Grebieži, Skujas, Smani, Spīķi, Marjanova, Staskuni, Šumski, Terehova, Tūļi, Ūsāni, Valaiņi, Voguļi** , Zaikovščina, Zgajevski, Zlotniškas	skrajciemi	728 (visos kopā)

* - daļēji atrodas dabas parka teritorijā;

** - atrodas dabas parka teritorijā

Dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā atrodas Ruskuļu mazciems, Botoru un Voguļu skrajciemi, kā arī viensētas un viensētu grupas.

Iedzīvotāju dabiskais pieaugums Aglonas pagastā, tāpat kā visā Latvijas Republikas teritorijā, ir negatīvs. Iedzīvotāju kopējā skaita svārstības pamatā nosaka iedzīvotāju mehāniskā migrācija. Dati par iedzīvotāju kustību apkopoti 8. tabulā.

Tabula 8 - Iedzīvotāju kustība Aglonas pagastā

Iedzīvotāju kustības rādītājs	1997	1999	2000
Iedzīvotāju skaits	2410	2626	2541
Dzimuši	27	22	*
Miruši	55	61	*
Dabiskais pieaugums	-28	-39	*

* - informācija vēl nav apkopota

⁶ izdalīts pamatojoties uz literatūras avotu (TURLAJS J., MILLIŅŠ G., 1998).

Aglonas pagastā iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām (LABANOVSKIS A., 1997) ir sekojošs:

- Līdz darbaspējas vecumam – 21,3%;
- Darbaspējas vecumā⁷ - 52%;
- Vīrs darbaspējas vecuma – 26,7%.

Iedzīvotāju vecumgrupu procentuālais sadalījums Aglonas pagastā salīdzinājumā ar citām Preiļu rajonā esošo pagastu lauku teritorijām, neskaitot Preiļus un Līvānus ir vislabvēlīgākais. Aglonas pagastā ir vislielākais darba spējīgo iedzīvotāju un vismazākais pensionāru skaits.

Salīdzinājumā ar citiem Latgales pagastiem, Aglonas pagasta iedzīvotāju nacionālais sastāvs ir ar lielu latviešu īpatsvaru, proti, 72% no visiem pagasta iedzīvotājiem. Pārējās nacionalitātes ir krievi - 20%, poļi - 4%, baltkrievi - 3%, citas (lietuvieši, armēņi, čigāni, ukraiņi u.c. kopā) – 1%.

Iedzīvotāji galvenokārt ir nodarbināti lauksaimniecībā. Darbs zemnieku un piemājas saimniecībās pamatā nodrošina viņu iztiku, jo saražoto produkciju pārdot ir minimālas iespējas. Neliela daļa iedzīvotāju ir nodarbināta mežizstrādes un tirdzniecības uzņēmumos. Izglītības iestādes darbu dod aptuveni 240 cilvēkiem.

Valsts Nodarbinātības dienestā oficiāli ir reģistrējušies 87 bezdarbnieki (LABANOVSKIS A., 1997). Taču domājams, ka pagastā pastāv slēptais bezdarbs un reāli bezdarbnieku skaits Aglonas pagastā ir ievērojami lielāks.

1.3.3 Infrastruktūra

Aglonas pagasta **ceļu** kopējais garums ir 67 km. Pagasta teritoriju šķērso 4 valsts nozīmes autoceļi:

- Preiļi – Krāslava;
- Aglona – Dagda;
- Aglona – Višķi;
- Aglona – Jaunaglona – Rušona – Preiļi.

Aglonas un Jaunaglonas ciematu centrālās daļas ēkas ir pieslēgtas **centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai**. Aglonas ciemā 65% no visiem iedzīvotājiem saņem centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumus. Aglonā darbojas arī bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar kopējo jauda - 200 m³ notekūdeņu diennaktī. Taču notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tehniskais stāvoklis neļauj notekūdeņus attīrīt atbilstoši vides aizsardzības prasībām. Līdzīgi arī Jaunaglonas attīrīšanas iekārtu efektivitāte nenodrošina apmierinošu notekūdeņu attīrīšanu. Kā Aglonas tā arī Jaunaglonas attīrīšanas iekārtām būtu nepieciešama rekonstrukcija.

Pagasta teritorijā atrodas **sadzīves atkritumu izgāztuve**. Bijusī dabas parka "Cīrišu ezers" teritorijā esošā sadzīves atkritumu izgāztuve ir slēgta. Tajā ir uzsākti rekultivācijas darbi.

Ar **elektroenerģiju** ir apgādāta praktiski visā pagasta teritorijā esošās dzīvojamās mājas, iestādes un uzņēmumi, atskaitot astoņas mājas pagasta nomalē.

Centralizētās **siltumapgādes** pakalpojumi pieejami ir tikai Aglonas un Jaunaglonas ciematu iedzīvotājiem un iestādēm (skolām, bērnudārzam, kultūras iestādēm). Par

⁷ Atbilstoši informācijas apkopošanas brīdī spēkā esošiem normatīviem aktiem – vīrieši no 15 līdz 59 gadiem, sievietes no 15 līdz 55 gadiem

kurināmo galvenokārt tiek izmantotas akmeņogles un malka. Ir novērojama tendence pieaugt kopējam malkas kurināmā patēriņa īpatsvaram. Tāpat novērojama tendence centralizēto siltumapgādi aizstāt ar autonomu individuālo apkuri, pamatā malkas apkuri.

Aglonas pagastā darbojas divas **telefonu centrāles** un divas **pasta nodaļas** - Aglonā un Jaunaglonā. Ar telefona sakariem nodrošināti aptuveni 50% no visiem pagasta iedzīvotājiem. Aglonas ciemata centrā atrodas arī televīzijas retranslēšanas tornis.

Dabas gāzes piegādi balonos nodrošina Preiļu gāzes iecirknis.

1.3.4 Tūrisms un teritorijas apmeklējums

1.3.4.1 Dabas un kultūras pieminekļi teritorijā

Teritorijā ap dabas parka "Cīrišu ezers" ir izveidojusies tūrisma attīstībai labvēlīga vide. To nodrošina arī iedzīvotāju pozitīvā attieksme pret rekreācijas pakalpojumu sniegšanu, galvenokārt St.Pēterburgas iedzīvotājiem, kuri līdz 1991.gadam masveidā izmantoja pagasta resursus vasaras atvaļinājumu laikā. Toreizējās Ļeņingradas iedzīvotāju pieplūdumu nodrošināja ērtā dzelzceļa satiksme St.Pēterburga – Varšava līnijā.

Aglonas pagasts ir viens no skaistākajām vietām Preiļu rajonā. Tas bagāts ar dabas un kultūras pieminekļiem. Ievērojamākā dabas bagātība ir ezeri, kuru skaits Aglonas pagastā sasniedz 21, ar kopējo platību 1200 ha. Lielākie ezeri ir Cīrišs un 1960. gadā mākslīgi izveidotā Cīrišu hidroelektrostacijas ūdenskrātuve, kura tika izveidota appludinot Aizpurviešu ezeru grupu – Dzijūksnas ezeru, Jagodku ezeru, Pirsapakura ezeru, Tūļeiša ezeru, Raudiņu ezeru un Sekļu dzirnavezers.

Rajona ievērojamākie dabas un kultūras pieminekļi, citi tūristu apskates objekti atrodas Aglonas pagastā. Tie ir:

- 9 pilskalni – Madelānu pilskalns, Sekļu pilskalns, Gorodoks pilskalns, Valaiņu pilskalns, Skuju pilskalns, Reuta pilskalns, Bēšonu pilskalns, Upursalas pilskalns un Gūtiņu pilskalns;
- Jaunaglonas parks;
- Lielā sala;
- Dižakmeņi - Ruskuļu Lielais akmens un Kameņecas akmens;
- Aglonas bazilika;
- Muižkungu M. Reuta muiža, vēlāk sieviešu klosteris un Jaunaglonas lauksaimniecības skola;
- Jaunaglonas novadpētniecības muzejs;
- Karātavu kakts;
- Bērzgales baznīca;
- Dzirnavas;
- Starodvorje vecticībnieku nams;
- Aglonas kapsēta.

Aglonas pagasta teritorijā atrodas vairāki dižkoki. Detalizētāku informāciju skatīt Latvijas Vides aģentūras datu bāzē pēc sekojošas adrese: vdc2.vdc.lv:8998/daba.html

Tūristiem Aglonas pagastā tiek piedāvāti divi maršruti:

- Aglonas pagasta kultūrvēsturiskā taka (Aglona – Jaunaglona – Bērzgales baznīca – Starodvorje vecticībnieku nams – Madelānu pilskalns – Aglona);
- Mazā taka (Aglonas bazilika – Svētavots – Aglonas internātgimnāzijas ēka – Aglonas kapsēta).

Otrais no minētajiem tūristu maršrutiem aptver dabas parkam cieši pieguļošo teritoriju.

Laika posmā no 1920 līdz 1930 gadam Cirīša ezera Upursala bija nozīmīga tautas svētku un sapulču vieta. Tajā bija izveidota arī tūristu taka. Šobrīd agrāk izveidotā tūristu taka netiek izmantota.

Cirīšu ezerā ir arī ūdenssporta bāze un ūdensslēpotāju trase.

1.3.4.2 Tūrisma un atpūtas iespējas teritorijā

Tūrisma un atpūtas iespējas Aglonas pagastā piedāvā kā valsts un pašvaldības uzņēmumi, tā privātie uzņēmumi un zemnieku saimniecības. Apskats par tūrisma un atpūtas objektiem Aglonas pagastā ir dots 9.tabulā.

Tabula 9 - Tūrisma un atpūtas objekti Aglonas pagastā

Tūrisma un atpūtas objekti:
Naktsmītnes
<ul style="list-style-type: none">
● z/s "Līču mala" (Divistabu kotedža)
● p/s "Zam Līpa" (2 istabas un vasaras virtuve)
● "Arkāda" SIA (Kotedžas un vasaras virtuve)
● J. Cakula viesu nams (4 istabas 8 –12 cilvēkiem)
● "Arpa" kopsaimniecības viesnīca (2 četrvietīgas un 2 sešvietīgas istabas)
● Aglonas bazilika
● Aglonas vidusskola
Lauku pirts
<ul style="list-style-type: none">
● z/s "Līču mala"
● p/s "Zam Līpa"
Sauna, banketu zāle
<ul style="list-style-type: none">
● "Arkāda" SIA
● J. Cakula viesu nams
Ēdināšana
<ul style="list-style-type: none">
● p/s "Zam Līpa"
● J. Cakula viesu nams
● Aglonas bazilika
● Aglonas vidusskola

Tūrisma un atpūtas iespēju piedāvājums Aglonas pagastā ir visai plašs, taču tas nespēj apmierināt pieprasījumu pēc naktsmītnēm un ēdināšanas ikgadējos katoļu reliģiskajos svētkos Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas dienā 15. augustā. Apskats par tūristiem piedāvātajiem pakalpojumiem Aglonas pagastā ir dots 10.tabulā.

Tabula 10 - Tūristiem piedāvātie pakalpojumi – Aglonas pagasts

Pakalpojumu veidi
Ekskursijas
<ul style="list-style-type: none"> ● J. Cakula viesu nams ● Aglonas bazilika
Makšķerēšana
<ul style="list-style-type: none"> ● z/s "Līču mala" ● "Arkāda" SIA ● J. Cakula viesu nams
Laivu un ūdens velosipēdu īre
<ul style="list-style-type: none"> ● z/s "Līču mala" ● "Arkāda" SIA ● J. Cakula viesu nams
Sērfošana
<ul style="list-style-type: none"> ● "Arkāda" SIA"
Ogošana un sēņošana
<ul style="list-style-type: none"> ● p/s "Zam Līpa" ● J. Cakula viesu nams
Sporta pasākumi, jauniešu nometnes un semināri
<ul style="list-style-type: none"> ● Aglonas vidusskola; ● Aglonas bazilika

1.4 KULTŪRVĒSTURISKĀ NOZĪME

Aglonas pagasta ir teritorija raksturojas ar ļoti daudzveidīgu un bagātu kultūrvēsturisko mantojumu. Arheoloģiskie pētījumi liecina, ka Aglonas pagasta teritorijā pirmie iedzīvotāji ir bijuši sastopami kopš 1 gadu tūkstoša pirms mūsu ēras. Arī mūsu ēras 10. – 13. gadsimtā novads bijis visai blīvi apdzīvots, par ko liecina daudzie pilskalni. Par ievērojamāko no tiem uzskata Madelānu pilskalnu, kurā veikto arheoloģisko izrakumu laikā (V.URTĀNS) tika atrasta un izpētīts senu latgaļu nocietinātais pilskalns, apmetne un kapulauks.

Cits ievērojams arheoloģijas objekts atrodas dabas parka teritorijā. Tas ir Ciriša ezera Upursalā esošais latgaļu pilskalns – Upurkalns. Divdesmitā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados šeit ir bijusi izveidota tūristu taka. Aglonas iedzīvotāji salu ir izmantojuši arī par tautas sapulču un svētku norises vietu.

Pēc hronista J. Riviusa ziņām, Aglonā 1263. gadā nogalināts un apglabāts pirmais Lietuvas karalis Mindaugs ar dēliem. Aglona kā apdzīvota teritorija intensīvi sāka attīstīties 17. un 18. gadsimtā, kad dominikāņu mūki sāka celt jaunu baznīcu un klosteri. Katoļu vidū Aglona kļuva slavēta ar Jaunavas Marijas svētbildi un avotu, kas atrodas netālu no bazilikas. Divdesmitā gadsimta divdesmitajos un trīsdesmitajos gados Aglona kļuva par Latvijas katolicisma centru. 1980. gadā Romas pāvests Aglonas baznīcai piešķīra "*Basilica minoris*"

titulu. Kopš 1995. gada Aglonas bazilika ir kultūras piemineklis ar starptautiskas nozīmes svētvietas statusu (LIKUMS "PAR STARPTAUTISKAS NOZĪMES SVĒTVIETU AGLONĀ", 1995)

Aptuveni 3 km no Aglonas – Rušona ezera krastā - atrodas Jaunaglona (līdz 1934. gadam saukta par Kameņecu). Jaunaglonā atrodas bijušais Kameņecas muižas ansamblis, kuru veido dzīvojamā ēka, kapella, stalli. 1927. gadā Kameņecas muižā muižtura M. Reuta pilī tika ierīkots sieviešu klosteris un ģimnāzija. 1940. gadā te tika izveidota mehanizācijas skola, vēlāk pārveidota par Jaunaglonas lauksaimniecības skolu.

Bērzgalē atrodas Bērzgales Svētā Stefana un Laura katoļu baznīca ar atsevišķi stāvošu zvanu torni. Šī baznīca ir izcils 18. gadsimta kultūras piemineklis un tiek uzskatīta par vienu no visskaistākajām koka baznīcām Latvijā.

1.5 INSTITUCIONĀLIE ASPEKTI

1.5.1 Teritorijas pārvalde un tās apsaimniekotāji

LR likums⁸ "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām" ir likumdošanas bāze īpaši aizsargājamās dabas teritorijas pārvaldes institūciju izveidošanai. Minētais likums nosaka, ka aizsargājamajās teritorijās, kurām nav savas pārvaldes institūcijas, pārvaldi realizē pašvaldības. Dabas parkā "Cirišu ezers" tā patreizējā statusā teritorijas pārvaldes realizētājs Aglonas pagasta pašvaldība.

Ministru kabineta noteikumi Nr.354 "Par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem" regulē⁹ aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanu. Saskaņā ar minētajiem MK noteikumiem par aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanu atbildīga ir aizsargājamās teritorijas administrācija, un ja tādas nav - zemes īpašnieks vai tās lietotājs. Savukārt, zemes īpašnieka vai tās lietotāja pienākumus¹⁰ nosaka likums "Par īpaši aizsargājamajām teritorijām". Dabas parka "Cirišu ezers" zemes īpašnieku un lietotāju saraksts ir dots šī dabas aizsardzības plāna 3. pielikumā.

Minētais likums "Par īpaši aizsargājamajām teritorijām" saimniecisko pasākumu veikšanai aizsargājamajā teritorijā atļauj¹¹ izveidot bezpeļņas organizāciju.

1.5.2 Teritorijas dabas aizsardzības vēsture

Dabas parka "Ciriša ezers" dabas aizsardzības vēsture aizsākās 1931. gadā, kad valsts aizsardzība tika noteikta divām lielākajām Ciriša ezera salām - Upursalai un Ošu salai.

1977. gadā ar Latvijas PSR Ministru Padomes 15. aprīļa lēmumu Nr.241 Cirišu ezers ar apkārtējo ainavu tiek atzīts par komplekso dabas liegumu, bet divas tajā ietilpstošās salas – Upersala un Ošu sala, par – botānisko liegumu. Kompleksā dabas lieguma "Ciriša ezers ar apkārtējo ainavu" platība ir 1298 ha, bet botāniskā lieguma "Ciriša ezera salas" kopējā platība ir 35 ha.

Vēlāk abas teritorijas kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas iekļautas arī Latvijas PSR Ministru Padomes 1987. gada 10. aprīļa lēmumā Nr.107 "Par īpaši aizsargājamiem dabas objektiem Latvijas PSR teritorijā".

1999. gada LR Ministru kabineta Noteikumi Nr.212 "Par dabas liegumiem", kuri ir izdoti saskaņā ar likumu¹² "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām", agrāko botānisko liegumu nosaka par dabas liegumu. Savukārt, ar 1999. gada Ministru kabineta noteikumiem Nr.83 "Par dabas parkiem" agrākais kompleksais liegums tiek noteikts par dabas parku. Saskaņā

⁸ LR likums "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām" (1993) - 25. pants

⁹ MK noteikumi "Par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem" - 6. pants

¹⁰ LR likums "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām" (1993) - 24. pants

¹¹ LR likums "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām" (1993) - 26. pants

¹² LR likums "Par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām" (1993) - 13. panta 2. daļa

ar minētajiem MK noteikumiem dabas parka "Cirīšu ezers" platība – 1260 ha.

1.5.3 Teritorijai saistošie normatīvie dokumenti

Apskatā par teritorijai saistošajiem normatīvajiem dokumentiem ir uzskaitīti kā vispārīgos vides aizsardzības principus nosakošie normatīvie dokumenti, tā arī specifiskie vides aizsardzības normatīvie dokumenti, tai skaitā mežu apsaimniekošanu un aizsardzību, ūdeņu apsaimniekošanu un aizsardzību, kultūras pieminekļu aizsardzību regulējošie likumi un Ministru kabineta noteikumi (11.tabula).

Svarīgākie uz teritorijas apsaimniekošanu un aizsardzību attiecināmie normatīvie dokumenti ir:

- MK noteikumi Nr.354 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (21.10.1997), kuri nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību atbilstoši aizsargājamo teritoriju kategorijām, aizsargājamās teritorijās pieļaujamās un aizliegtās darbības veidus, kā arī apstiprina aizsargājamās teritorijas apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugus;
- *Aizsargjoslu likums* (05.02.1997), kurš nosaka aizsargjoslu veidus un to funkcijas, aizsargjoslu izveidošanas pamatprincipus, aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību un saimnieciskās darbības aprobežojumus izdalītajās aizsargjoslās. Attiecībā uz dabas parku "Cirīšu ezers" svarīgākie ir uz ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslām attiecināmie saimniekošanas aprobežojumi. Saskaņā ar minēto likumu Cirīšu ezeram ir noteikta 300 metrus plata un Ruskuļu ezeram - 50 metrus plata aizsargjosla. Aizsargājamajā teritorijā izdalīta īpašā režīma zona pamatā aptver abu minēto ezeru aizsargjoslas;
- MK noteikumi Nr.247 "Līgumu slēgšanas kārtība īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības nodrošināšanai" (25.07.2000), kuri nosaka līgumu slēgšanas kārtību īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības, izmantošanas un dabas aizsardzības plāna prasību ievērošanas nodrošināšanai. Dabas parkā "Cirīšu ezers" par šādu līgumu slēgšanu un līgumu izpildi atbildīga ir Daugavpils reģionālās vides pārvaldes Preiļu teritoriālā daļa, bet pēc dabas parka "Cirīšu ezers" pārvaldes izveidošanas šī jaunveidotā institūcija;
- Grozījumi Civillikumā, *Publisko ezeru un upju saraksts* (27.05.1998). Pamatojoties uz Civillikuma 1102.pantu 1.pielikumā ir iekļauts publisko ezeru un upju saraksts. Minētais normatīvais dokuments nosaka, ka Cirīšu ezeram ir publiskā ezera statuss;
- *Zvejniecības likums* (12.04.1995), kurš regulē Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu zivju resursu iegūšanu, izmantošanu, pētīšanu, saglabāšanu, pavairošanu un uzraudzību. Normatīvais akts ir likumdošanas bāze diviem turpmāk minētajiem Ministru kabineta noteikumiem, kuri nosaka ezeru zivju resursu izmantošanas kārtību ezeros, tai skaitā arī Cirīšu ezerā;
- MK noteikumi Nr.3 "Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos" (02.01.2001), kuri nosaka kārtību kādā fiziskās un juridiskās personas drīkst nodarboties ar rūpniecisko zveju Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos, izņemot ūdeņus, kas tiek izmantoti tikai specializētai zivkopībai un mākslīgai zivju pavairošanai;
- MK noteikumi Nr.433 "Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību" (12.12.2000), kuri nosaka publisko ūdenstilpju – ezeru, upju un ūdenskrātuvju, nomas kārtību, kārtību kādā zivju resursu pārzināšanu nodod pašvaldībai, rūpnieciskās zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību izmantošanas un izsoles kārtību ūdenstilpēs un maksu un tai piemērojamās atvieglojumus par rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanu.

Tabula 11 - Dabas parkam "Cirišu ezers" saistošie vides aizsardzību un resursu izmantošanu reglamentējošie normatīvie dokumenti

Nosaukums	Statuss
Vispārīgos dabas aizsardzības principus nosakošie likumdošanas akti:	
- Par vides aizsardzību, 06.08.1991	Likums
Teritorijas aizsardzības statusu un izmantošanu un apsaimniekošanu nosakošie normatīvie dokumenti:	
- Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, 02.03.1993	Likums
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, Nr.354, 21.10.1997	Ministru Kabineta noteikumi
- Līgumu slēgšanas kārtība īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības nodrošināšanai, Nr.247, 25.07.2000	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par dabas parkiem, Nr. 83, 09.03.1999.	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par dabas liegumiem, Nr.212, 15.06.1999	Ministru Kabineta noteikumi
Ezeru aizsardzību un izmantošanu nosakošie normatīvie akti	
- Aizsargjoslu likums, 05.02.1997	Likums
- Grozījumi Civillikumā, Publisko ezeru un upju saraksts, 27.05.1998	Likums
- Zvejniecības likums, 12.04.1995	Likums
- Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība Latvijas Republikas ūdeņos, Nr. 349, 15.09.1998	Ministru Kabineta noteikumi
- Makšķerēšanas noteikumi, Nr. 223, 25.06.1997	Ministru Kabineta noteikumi
- Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika, Nr. 284, 04.08.1998	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos, Nr.3, 02.01.2001	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību, Nr.433, 12.12.2000	Ministru Kabineta noteikumi
Sugas un biotopu aizsardzību nosakošie normatīvie dokumenti:	
- Sugu un biotopu aizsardzības likums, 16.03.2000	Likums
- Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, Nr.45, 30.01.2001	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu, Nr.396, 14.11.2000	Ministru Kabineta noteikumi
- Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu, Nr.421, 05.12.2000	Ministru Kabineta noteikumi

Nosaukums	Statuss
– Noteikumi par zaudējumu atlīdzību par īpaši aizsargājamo sugu indivīdu un biotopu iznīcināšanu vai bojāšanu, Nr.117, 16.03.2001	Ministru Kabineta noteikumi
Mežu un to resursu aizsardzību nosakošie normatīvie dokumenti:	
– Meža likums, 24.02.2000	Likums
– Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā, Nr.189, 08.05.2001	Ministru Kabineta noteikumi
– Meža apsaimniekošanas un izmantošanas sanitārie noteikumi, Nr.58, 21.03.1995	Ministru Kabineta noteikumi
– Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs, Nr.372, 24.10.2000	Ministru Kabineta noteikumi
– Par likumu piemērošanu krimināllietās par koku nelikumīgu (patvarīgu) ciršanu, meža iznīcināšanu vai bojāšanu, Nr.6, 22.12.1997	Augstākās tiesas lēmums
– Kārtība koku ciršanai ārpus meža zemes, Nr.416, 28.11.2000	Ministru Kabineta noteikumi
– Kārtība, kādā aprēķināmi mežam nodarītie zaudējumi, Nr.370, 24.10.2000	Ministru Kabineta noteikumi
– Par instrukcijas par kārtību, kādā piemērojama atbildība par meža apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu pārkāpumiem, Nr.104, 17.11.1992	Meža ministrijas pavēle
– Medību likums, 01.06.1995	Likums
– Medību noteikumi, Nr.251, 08.08.1995	Ministru Kabineta noteikumi
– Par putnu rudens medību termiņiem un laikiem, 16.07.1998	Zemkopības ministrijas rīkojums
– Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi, Nr. 434, 19.12.2000	Ministru Kabineta noteikumi
– Nemedījamo sugu indivīdu iegūšanas, Latvijas dabai neraksturīgo savvaļas dzīvnieku ieviešanas (introdukcijas), kā arī dzīvnieku populācijas atjaunošanas dabā (reintrodukcijas) atļauju izsniegšanas kārtība, Nr. 34, 23.01.2001	Ministru Kabineta noteikumi
Aglonas bazilikas un citu kultūras pieminekļu aizsardzību nosakošie normatīvie dokumenti	
– Par starptautiskas nozīmes svētvietu Aglonā, 12.10.1995	Likums
– Par kultūras pieminekļu aizsardzību, 12.02.1992	Likums
– Fizisko un juridisko personu uzturēšanās kārtība Aglonas svētvietas aizsardzības zonā, Nr. 296, 24.08.1999	Ministru Kabineta noteikumi

2 DAĻA – TERITORIJU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS

Teritoriju ietekmējošo faktoru analīze parādīja, ka teritorijas attīstību ietekmējošo pozitīvo faktoru kopumā ir mazāk nekā negatīvo. Negatīvo faktoru īpatsvaru nosaka nelielā dabas parka teritorija, teritoriālā un ekonomiskā ziņā ierobežotas Aglonas ciema attīstības iespējas un svētvietas Aglonas bazilika robežošanās ar dabas parku "Cirišu ezers".

Ezera ziemeļu daļā dabas parka teritorija robežojas ar Aglonas baziliku, kurai ir kultūras pieminekļa - svētvietas statuss. Tādejādi, blakus atrodas divas aizsargājamas teritorijas ar visai atšķirīgu teritorijas aizsardzības statusu un funkcijām, un tātad arī ar atšķirīgiem abu teritoriju apsaimniekošanas mērķiem un formām.

Viena no dabas parka "Cirišu ezers" funkcijām - saglabāt teritorijas kultūrvēsturiskās vērtības, kuras ir piemērotas sabiedrības izglītošanai un audzināšanai, principā sakrīt ar svētvietas Aglonas bazilika funkcijām. Taču dabas parka teritorija nav gatava uzņemt īslaicīgās, bet ļoti lielās svētceļnieku un tūristu slodzes, kādas rodas augustā ikgadējo baznīcas svētku laikā.

Teritoriju ietekmējošo faktoru analīzei tika izdalīt tieši un netieši ietekmējošie faktori, analizētas pozitīvās un negatīvās ietekmes.

2.1 TIEŠI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS

Ņemot vērā teritorijas specifiku un teritorijas aizsardzības mērķi ietekmējošo un problēmu analīzei tika izdalītas vairākas faktoru grupas. Šīs grupas tika izmantotas arī veidojot teritorijas ietekmējošo faktoru un problēmu apskatu.

Tabula 12 – Dabas parku "Cirišu ezers" tieši ietekmējošie faktori

Tieši ietekmējošie faktori	
Pozitīvie	Negatīvie
Cirišu ezera kvalitāti ietekmējošie faktori	
<ul style="list-style-type: none"> Cirišu ezera attīstībai labvēlīga ezera virsmas platības un ezera baseina attiecība 	<ul style="list-style-type: none"> Cirišu ezera attīstībai nelabvēlīgi nosacītās ūdens apmaiņas un ezera morfometriskie rādītāji – vidējais dziļums, krasta līnijas garums, šaura seklūdens josla Ezerā iepriekš novadītā piesārņojuma radītā paliekošā ietekme Lauksaimnieciskā darbība ezeram tieši pieguļošajās teritorijās Neorganizēta ezera un tās apkārtnes izmantošana (maksķerēšana, peldēšana, zvejošana, medības)

Tieši ietekmējošie faktori	
Pozitīvie	Negatīvie
Veģetācijas un īpaši aizsargājamo augu sugu saglabāšanu ietekmējošie faktori	
<ul style="list-style-type: none"> Ruskuļu ezera nepieejamība un lauksaimniecībai neizmantojamu zemju esamība ezeram tuvu pieguļošajās teritorijās 	<ul style="list-style-type: none"> Neorganizēta makšķerēšana Stihiska zvejnieku būdu celtniecība Upursalā Saimnieciskā darbība Jaunmuižā un citās Cirīšu ezera pussalās
Ainavas saglabāšanu ietekmējošie faktori	
<ul style="list-style-type: none"> Dabas parka teritorijas estētiskā pievilcība un ainaviskā daudzveidība 	<ul style="list-style-type: none"> Stihiska zvejnieku būdu celtniecība Nepārdomāta servisa objektu izvietošana ezera piekrastes zonā baznīcas svētku laikā
Vispārīgie aizsargājamo teritoriju ietekmējošie faktori	
	<ul style="list-style-type: none"> Īslaicīgas lielas slodzes baznīcas svētku laikā Informatīvo zīmju un materiālu trūkums Neorganizēta tūristu apmetņu veidošanās un cilvēku plūsma baznīcas svētku laikā

2.2

NETIEŠI IETEKMĒJOŠIE FAKTORI UN PROBLĒMAS

Tabula 13 - Dabas parku "Cirīšu ezers" netieši ietekmējošie faktori

Netieši ietekmējošie faktori	
Pozitīvie	Negatīvie
Cirīšu ezera kvalitāti ietekmējošie faktori	
	<ul style="list-style-type: none"> Īpašuma sadrumstalotība Iedzīvotāju nodarbinātība Limitētas kontrolējošo institūciju kapacitātes un resursi Maza aizsargājamās teritorijas platība

Netieši ietekmējošie faktori	
Pozitīvie	Negatīvie
Veģetācijas un īpaši aizsargājamo augu sugu saglabāšanu ietekmējošie faktori	
	<ul style="list-style-type: none"> • Īpašuma sadrumstalotība • Iedzīvotāju nodarbinātība
Ainavas saglabāšanu ietekmējošie faktori	
<ul style="list-style-type: none"> • Teritorijas senās kultūrvēsturiskās tradīcijas, kultūras un dabas objekti dabas parkam pieguļošajās teritorijās 	<ul style="list-style-type: none"> • Ainavas degradācija ar saimniecisko objektu izvietošanu nepiemērotās vietās, kas ir galvenokārt 60 gados veiktās būvniecības sekas
Vispārīgie aizsargājamo teritoriju ietekmējošie faktori	
<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldības un vietējo uzņēmēju ieinteresētība attīstīt videi draudzīgas teritorijas apsaimniekošanas formas • Dabas aizsardzības plāns un Aglonas pagasta teritorijas plānojums ir saskaņoti jau to izstrādes stadijās 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiskā situācija reģionā un ierobežotas teritorijas ekonomiskās attīstības iespējas • Sabiedrības neinformētība • Limitētas iespējas ciemata attīstībai teritoriālā ziņā • Aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas organizācijas trūkums • Nav izstrādāts pagasta attīstības plāns • Sadarbības trūkums starp pašvaldību un baznīcu pirms ikgadējiem baznīcas svētkiem • Neprecīzas aizsargājamās teritorijas robežas nekustamā īpašuma kadastra kartēs • Teritorija robežojas ar svētvietu, kurai raksturīgas īslaicīgas, bet lielas slodzes

3 DAĻA – TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI

3.1 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS ILGTERMIŅA MĒRĶIS

Teritorijas apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķis ir saglabāt Cirīšu dabas parka ainavisko vērtību, bioloģisko daudzveidību un teritorijas kultūrvēsturisko vērtību, vienlaicīgi nodrošinot arī izglītošanas un audzināšanas funkciju izpildi, teritorijas attīstību un iedzīvotāju labklājības līmeņa celšanos.

3.2 TERITORIJAS APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI PLĀNOTAJAM PERIODAM

Izvirzot teritorijas apsaimniekošanas mērķi turpmākajam piecu gadu periodam un nosakot konkrētus darba uzdevumus un veicamos pasākumus tika ņemts vērā teritorijas dabas aizsardzības statuss, teritorijas patreizējais stāvoklis, Cirīšu ezera kā publiskās ūdenstilpes statuss un teritorijas robežošanās ar svētvietu Aglonas bazilika.

Teritorijas apsaimniekošanas mērķis turpmāko piecu gadu periodam ir:

- radīt pamatu efektīvas un videi draudzīgas apsaimniekošanas realizēšanai, izveidojot teritorijas apsaimniekošanas organizāciju – Cirīšu ezera padome;
- nodrošināt dabas parka floristisko vērtību aizsardzību, slēdzot līgumus ar katru zemes īpašnieku vai zemes lietotāju par nosacījumiem zemes izmantošanai;
- nodrošināt Cirīšu ezera aizsardzību, regulējot darbības tajā, kā arī darbības ezeram pieguļošās teritorijās, un sabalansējot tā resursu izmantošanu;
- nodrošināt teritorijas atpazīstamību dabā.

4 DAĻA – APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI UN NOTEIKUMI

4.1 APSAIMNIEKOŠANAS UN AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

Saskaņā ar LR likumu "Par īpaši aizsargājamajām teritorijām" dabas parkā "Cirišu ezers" tā patreizējā statusā, teritorijas pārvaldes realizētājs ir Aglonas pagasta pašvaldība, kuras kompetencē tādejādi ir arī apsaimniekošanas pasākumu finansēšana vai finansējuma piesaiste. Respektējot pagasta kompetenci izvēlēties finansējuma piesaistes avotu, aprakstot katru no veicamajiem pasākumiem netiek norādīts iespējamais finansējuma avots, bet apkopojums par pašvaldībām pieejamajiem vides kvalitātes uzlabošanai izmantojamajiem finansu avotiem Latvijā un Eiropas Savienībā (VIDES AIZSARDZĪBAS RĪCĪBAS PLĀNOŠANA PAŠVALDĪBĀS, 1998), tiek apkopots nākošajā šī dabas aizsardzības plāna nodaļā – Pašvaldībām pieejamie vides kvalitātes uzlabošanai izmantojamie finansu avoti.

Tabula 14 – Dabas parkā "Cirišu ezers" realizējamie dabas aizsardzības pasākumi

N.p.k.	Pasākums	Izpildes termiņš
Pasākumi Cirišu ezera kvalitātes uzlabošanai		
1.	Veikt ezera zivju faunas pētījumus, zivsaimniecisko resursu un zivju barības bāzes novērtējumu, izstrādāt ezera ekspluatācijas noteikumus	2003. gada veģetācijas sezona: jūnijs – augusts
2.	Niedru izpļaušana ezera seklūdens daļā	Katru gadu visā plāna realizēšanas laikā
3.	Izstrādāt peldvietas ekspluatācijas noteikumus	2004. gads
4.	Naftas piesārņojuma uztvērēju ierīkošana, lai novērstu mehānisko darbnīcu ekspluatācijas laikā radītā naftas produktu piesārņojuma nokļūšanu Cirišu ezerā un izskatīt iespēju mehāniskās darbnīcas pārvietot vai likvidēt	Līdz 2005. gadam
5.	Kempinga teritorijas sakārtošana, tā ekspluatācijas noteikumu izstrāde, kanalizācijas un ūdens apgādes sistēmas sakārtošana	Līdz 2005. gadam
6.	Izstrādāt stratēģiju izstrāde notekūdeņu piesārņojuma slodzes samazināšanai un finansējuma piesaistei, paredzot risinājumus esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības efektīvizēšanai, centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanai un/vai jaunu patērētāju pievienošanai, un/vai alternatīvu notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģiju pielietošanai vietās, kur apgrūtināta ir centralizēta notekūdeņu savākšana (Jaunmuiža)	Līdz 2006. gadam
7.	Uzsākt notekūdeņu piesārņojumu slodzes samazināšanai izstrādātās stratēģijas realizāciju	2007.gads
Pasākumi veģetācijas un īpaši aizsargājamo augu sugu saglabāšanai		
8.	Veikt atkārtotu augu inventarizāciju un precīzu īpaši aizsargājamo augu atradņu kartogrāfiskā materiāla sagatavošanu	2003. gada veģetācijas sezona (VI - VIII)
9.	Katrai no teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamo augu sugām izstrādāt priekšlikumus par teritorijas	2003. gada septembris

N.p.k.	Pasākums	Izpildes termiņš
	apsaimniekošanu, uzskaitot ierobežojošās darbības un nosakot ierobežotās darbības periodus	
10.	Informēt visus īpašniekus par īpaši aizsargājamo augu atradnēm viņu teritorijās un slēgt līgumus	2003. - 2004.gads
Pasākumi ainavas saglabāšanai		
11.	Izstrādāt projektu esošās peldvietas labiekārtošanai	2004. gads
12.	Izstrādāt ainavas sakopšanas un veidošanas plānu, īpašu uzmanību pievēršot ezeram pieguļošajai teritorijai	2005. gads
13.	Uzsākt izstrādātā ainavas sakopšanas un veidošanas plānu realizāciju	2006.gads
14.	Likvidēt Upursalā stihiski uzbūvētās zvejnieku būdas un mehānisko darbnīcu paliekas	2004. gads
Uz teritorijas apsaimniekošanu attiecināmie pasākumi		
15.	Nodibināt teritorijas apsaimniekošanas organizāciju – dabas parka "Cirišu ezers" pārvalde	2003. gads
16.	Zemes īpašumu kadastra kartē izdarīt kļūdaini noteiktos dabas parka teritorijas robežu labojumus	2003. gads
17.	Izstrādāt baznīcas svētku norises pasākumu plānu	2003. gads
18.	Pēc MK noteikumos noteiktajām prasībām uz dabas parka teritorijas robežas izvietot informatīvās norādes, ciematā izvietot stendu ar informāciju par citiem ciematā un pagastā esošajiem kultūras un dabas pieminekļiem un dabas parka teritorijā atļautajām/aizliegtajām darbībām	2004. gads
19.	Izstrādāt dabas tūristu takas ar mērķi mazināt tūristu blīvumu dabas parka teritorijā, sagatavot un izdot informatīvo materiālu	2004. gads
20.	Pagasta attīstības plānā iestrādāt dabas aizsardzības plānā noteiktos ierobežojumus, paredzot kultūras funkciju pastiprināšanos (dabas tūrisma attīstība, attiecīgās infrastruktūras izveidošana) un bioloģiskās lauksaimniecības attīstību pagastā	2003.gads

4.1.1 Pirmais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads

1.	Pasākums:	Veikt ezera zivju faunas pētījumus, zivsaimniecisko resursu un zivju barības bāzes novērtējumu, izstrādāt ezera ekspluatācijas noteikumus
	Izpildītājs:	Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūts
	Finansējuma avots:	Zivju fonds
	Realizācijas termiņš:	2003. gada veģetācijas sezona: jūnijs – augusts
	Reālās izmaksas:	1200 LVL
	Pasākuma statuss:	Sagatavots pieteikums Zivju fondam (6.pielikums)

Pasākuma realizēšanas gaitā iegūtā informācija ir uzskatāma par bāzi nosacījumiem, kādi ir iestrādājami dibināmās teritoriju apsaimniekošanas organizācijas – dabas parka "Cirišu ezers" pārvalde, nolikumā.

Kontaktdadrese: Rudīte Stalbe;
Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūts;
Daugavgrīvas iela 8;
Rīga; LV – 1007;

8.	Pasākums:	Veikt atkārtotu augu inventarizāciju un precīzu īpaši aizsargājamo augu atradņu kartogrāfiskā materiāla sagatavošanu
	Izpildītājs:	1985. gadā veiktās teritorijas inventarizācijas realizētāja – Gerda Gavrilova
	Finansējuma avots:	Pašvaldība
	Realizācijas termiņš:	2003. gada veģetācijas sezona (VI - VIII)
	Iespējamās izmaksas:	400 LVL (izmaksas ietver 3.pasākumu punktā ietverto pasākumu finansējumu)

9.

Pasākums:	Katrai no teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamo augu sugām izstrādāt priekšlikumus par teritorijas apsaimniekošanu, uzskaitot ierobežojošās darbības un nosakot ierobežotās darbības periodus
Izpildītājs:	1985. gadā veiktās teritorijas inventarizācijas realizētāja – Gerda Gavrilova
Finansējuma avots:	Pašvaldība
Realizācijas termiņš:	2003. gada septembris
Iespējamās izmaksas:	400 LVL (izmaksas ietver 2.pasākumu punktā veicamos pasākumus)
Pasākuma statuss:	Vienošanās ar ekspertu par pasākuma ietveršanu 2002. gada darba plānos

10.

Pasākums:	Informēt visus īpašniekus par īpaši aizsargājamo augu atradnēm viņu teritorijās un slēgt līgumus
Izpildītājs:	Daugavpils RVP – Preiļu daļas speciālisti
Finansējuma avots:	Valsts budžets
Realizācijas termiņš:	2003. - 2004. gads

8., 9. un 10. pasākums ir vienots pasākumu komplekss, kura mērķis ir nodrošināt teritorijas īpaši aizsargājamo augu un Cirīšu ezera salu savdabīgās veģetācijas saglabāšanos. Dabas parka atkārtotā veģetācijas inventarizācijas laikā īpaša uzmanība būtu jāpievērš īpaši aizsargājamo augu atradnēm, to patreizējam stāvoklim. Kartēšanas detalizācijas līmenis ir vismaz līdz teritorijas īpašnieka vai lietotāja zemes gabala līmenim.

Lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo augu sugu saglabāšanos un attīstību dabas parka teritorijā, eksperta izstrādātos priekšlikumus par teritorijas apsaimniekošanas formu un nepieciešamajiem sezonāla rakstura ierobežojumiem Reģionālās vides pārvaldes speciālisti iestrādā līgumos. Līgumi tiek noslēgti ar katru zemes lietotāju vai īpašnieku, kura teritorijā atrodas īpaši aizsargājamo augu atradnes.

Ar informācija par īpaši aizsargājamo augu atradnēm un noslēgtajiem līgumiem tiek sniegta arī izveidotajai dabas parka "Cirīšu ezers" pārvaldei.

Augu inventarizēšanas pasākumu izmaksas var tikt samazinātas, ja pašvaldība pieaicināto ekspertu nodrošina ar autotransportu un nakšņošanas mītni.

Kontaktadrese: Gerda Gavrilova

Darbā: LU Bioloģijas institūta Botānikas laboratorija
Salaspils; Miera iela 2, LV - 2169
Tel. 2- 945438

Mājās: Dzirnāvu iela 87/89 - 24
Rīga; LV - 1011
Tel. 7 - 278287

15.

Pasākums:	Nodibināt teritorijas apsaimniekošanas organizāciju – dabas parka "Cirišu ezers" pārvalde
Izpildītājs:	Pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība
Realizācijas termiņš:	2003. gads
Pasākuma statuss:	Uzsāktas konsultatīvas sarunas ar Burtnieku ezera pārvaldi

Dibināmās organizācijas - dabas parka "Cirišu ezers" pārvalde, izveidošana tiesiskais pamatojums ir likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (1993)¹³ noteiktajās normas. Iespējamais ezera pārvaldes juridiskais statuss ir:

- pašvaldības uzņēmums
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību
- komercuzņēmums.

Iespējamie ezera pārvaldes biedri:

- Aglonas pagasta padome;
- Preiļu rajona padome;
- Mednieku un makšķerētāju biedrība;
- Aglonas bazilika (kā ezeram pieguļošās zemes un daļas ezera īpašnieks).

Rekomendējamie Cirišu ezera pārvaldes statūtos nosakāmie uzdevumi ir:

- Noteikt ezera attīstības mērķi;
- Regulēt zivsaimniecisko resursu izmantošanu, tai skaitā izsniegt makšķerēšanas licences un noteikt rūpnieciskās nozvejas normas;
- Īstenot teritorijas kontroles funkciju;
- Izsniegt atļaujas motorlaivu lietošanai ezerā;
- Noteikt makšķerēšanas un zvejošanas sezonu;
- Veikt zivsaimniecisko resursu atjaunošanu;
- Regulēt tūrismu plūsmu uz dabas liegumu zonu;
- Izveidot ekskursiju vadītāju grupu, pakalpojumu sniegšanai dabas parka teritorijā;
- Koordinēt ar videi draudzīgu ūdenssporta veidu – ūdenslēpošana, burāšana, sērfošana, saistītās darbības ezera akvatorijā;
- Izveidot savstarpēji koordinētu tūrisma infrastruktūru dabas liegumam pieguļošajās teritorijās un Aglonas pagastā.

Kontaktadrese: Normumds Šlakstiņš
Burtnieku ezera pārvaldes valdes priekšsēdētājs
Tel. 42 – 56481;
Mob. 9 121655

¹³ Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" – 26.pants

16.

Pasākums:	Zemes īpašumu kadastra kartē izdarīt kļūdaini noteiktos dabas parka teritorijas robežu labojumus
Izpildītājs:	Zemes dienests saskaņojot ar Reģionālās vides pārvaldes speciālistiem
Realizācijas termiņš:	2003. gads
Pasākuma patreizējais statuss:	Shēma par nepieciešamajiem labojumiem un informācija par zemes īpašumiem, kurus skar robežas labojumi ir dota Dabas aizsardzības plāna 8.pielikumā

17.

Pasākums:	Izstrādāt baznīcas svētku norises pasākumu plānu
Izpildītājs:	Pašvaldība un Aglonas bazilika pieaicinot Reģionālās vides pārvaldes speciālistus
Finansējuma avots:	Pašvaldība un Aglonas bazilika
Izmaksas:	
Realizācijas termiņš:	2003. gads

Baznīcas svētku norises pasākumu plāns ir viens no instrumentiem dabas parka "Cīrišu ezers" un svētvieta "Aglonas bazilika" interešu saskaņošanai un dabas aizsardzības interešu nodrošināšanai. Tāpēc izstrādājamajā pasākumu norises plānā ir jābūt ietvertiem nosacījumiem un norādēm par:

- Pārvietojamu servisa objektu ierīkošanu;
- Papildus pasākumu programmu, kura ļautu svētceļnieku un tūristu plūsmu novirzīt no dabas parka teritorijas;
- Autotransporta stāvvietu ierīkošanu, kura nodrošinātu slodzes samazināšanos kā kultūrvēsturiskajā, tā dabas aizsardzības teritorijā;
- Norādes par apmešanās vietām (telšu ierīkošanas vietas, viesu nami).

20.

Pasākums:	Pagasta attīstības plānā iestrādāt dabas aizsardzības plānā noteiktos ierobežojumus, paredzot kultūras funkciju pastiprināšanos (dabas tūrisma attīstība, attiecīgās infrastruktūras izveidošana) un bioloģiskās lauksaimniecības attīstību pagastā
Izpildītājs:	Pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība
Realizācijas termiņš:	2003.gads

4.1.2

Otrais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads

12.

Pasākums:	Izstrādāt projektu esošās peldvietas labiekārtošanai
Izpildītājs:	Izpildītāju izvēlas pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība un Aglonas bazilika
Izmaksas:	Izmaksu aprēķins ir viens no pasākuma darba uzdevumiem
Realizācijas termiņš:	2004. gads
Pasākuma patreizējais statuss:	Darbā AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA (1990–1991) iestrādāti priekšlikumi, pagasta apbūves noteikumos iestrādāti nosacījumi

Tā kā patreizējās peldvietas atrašanās vieta ir vispiemērotākā no ezera resursu un ģeogrāfiskā viedokļa, bet šobrīd nespēj nodrošināt pieprasījumu baznīcas svētku apmeklētāju un tūristu pieprasījumu, būtu nepieciešama tāda tās labiekārtošana, kura nodrošinātu gan vietējo iedzīvotāju, svētku cienītāju un tūristu pieprasījumu, neradot vides kvalitātes pasliktināšanos.

Savukārt, esošās peldvietas atrašanās Aglonas bazilikas tiešā tuvumā rada apgrūtinājumu baznīcas ceremonijām norisēm. Tāpēc izstrādājamajam projektam būtu jāapskata iespējas par peldvietas pārvietošanu un jāpieņem risinājumi (piem. Apstādījumu izveidošana), kas norobežotu peldvietas redzamību no Aglonas bazilikas teritorijas, esošās peldvietas labiekārtošanas gadījumā.

3.

Pasākums:	Izstrādāt peldvietas ekspluatācijas noteikumus
Izpildītājs:	Pašvaldība un Aglonas bazilika
Finansējuma avots:	Pašvaldība un Aglonas bazilika
Realizācijas termiņš:	2004. gads

18.

Pasākums:	Pēc MK noteikumos noteiktajām prasībām uz dabas parka teritorijas robežas izvietot informatīvās norādes, ciematā izvietot stendu ar informāciju par citiem ciematā un pagastā esošajiem kultūras un dabas pieminekļiem un dabas parka teritorijā atļautajām/aizliegtajām darbībām
Izpildītājs:	Pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība
Izmaksas:	75 (5 x 15) LVL, informācijas stenda izmaksas nosaka tā projekta variantu izstrādes gaitā
Realizācijas termiņš:	2003. gads
Pasākuma patreizējais statuss:	Nosacījumus dabas parka teritorijā ievieojamajām zīmēm regulā MK noteikumi Nr.354 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoiju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (1997), ciematā izvietojamā informācijas stenda atrašanās vietu un tā arhitektonisko risinājumu ir jāizstrādā saskaņā ar pagasta apbūves noteikumiem

Zīmju atrašanās vietas ir parādītas 5.pielikumā. Tiek rekomendēts pasūtīt 5 zīmes – divas no tām tūlītējai uzstādīšanai un trīs rezervei.

14.

Pasākums:	Likvidēt Upursalā stihiski uzbūvētās zvejnieku būdas un mehānisko darbnīcu paliekas
Izpildītājs:	Izpildītāju nozīmē pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība un zemes gabala īpašnieks
Izmaksas:	
Realizācijas termiņš:	2004. gads

Upursalā stihiski uzbūvētās zvejnieku būdas ir ainavu degradējošs elements. Tāpat to šobrīd neregulējamā izmantošana nodara draudus salas veģetācijai. Tāpēc sākotnēji ir nepieciešama to nojaukšana. Zvejniecības likumā noteiktā 10 m platā ezera krasta tauvas josla nevar tikt attiecināma uz zvejnieku un makšķernieku uzturēšanos Cirišu dabas parka lieguma zonā – Cirišu ezera salas.

Zvejniecībai nepieciešamo būvju izveidošana un tās ekspluatācijas noteikumu izstrādāšana ir veidojamās Cirišu ezera pārvaldes uzdevums.

Ainavu degradējošs elements (7.attēls) ir arī ezera krastā esošo mehānisko darbnīcu drupas - zemes gabali ar attiecīgajiem kadastra numuriem: 76420040271 un 76420040272 (4.pielikums). Minētā zemes gabala īpašniekam vai lietotājam būtu jānojauc minētās drupas vai arī jāpiedāvā zemes īpašuma sakārtošanas plāns.

Attēls 7 - Skats uz Aglonas baziliku ar mehānisko darbnīcu drupām

19.

Pasākums:	Izstrādāt dabas tūristu takas ar mērķi mazināt tūristu blīvumu dabas parka teritorijā, sagatavot un izdot informatīvo materiālu
Izpildītājs:	Izvēlas pašvaldība
Finansējuma avots:	Latvijas Vides aizsardzības fonds, sabiedriskie fondi
Izmaksas:	700 LVL (izmaksas ietver tūrisma takas izstrādi, informatīvā materiāla sagatavošanu un izdošanu. Takas praktiskas ierīkošanas izmaksas nav iekļautas)
Realizācijas termiņš:	2004. gads

Pasākums ietver gan tūristu takas maršruta izstrādi, gan informatīvā materiāla sagatavošanu un izdošanu. Tūristu takas izstrādei būtu jāņem vērā atkārtotas veģetācijas inventarizācijas laikā iegūtie dati un izstrādātie priekšlikumi par apsaimniekošanas režīmu. Pasākumu realizējot praksē iespējama arī takas maršruta izstrādes atdalīšana no šī pasākuma punkta. Takas izstrāde var būt arī viens no 9.pasākumu punkta uzdevumiem.

Finansējuma pieprasījums būtu jāpamato kā EP direktīvā - 92/43/EEC "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" un MK noteikumos Nr.396 "Par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" iekļauto sugu praktiskas aizsardzības realizēšana.

Lai nodrošinātu organizētu tūristu plūsmu un pa nodrošinātu salu zemeszemes neizbrādāšanu, būtu jāizsver iespēja uz dabas lieguma zonā esošajām salām izveidot dabas tūristu takas koka laipu veidā. Šāda tipa taku izbūves izmaksas vidēji ir 1 LVL par katru takas metru neskaitot takas plānošanas izdevumus.

4.1.3 Trešais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads

4.

Pasākums:	Naftas piesārņojuma uztvērēju ierīkošana, lai novērstu mehānisko darbnīcu ekspluatācijas laikā radītā naftas produktu piesārņojuma nokļūšanu Cirišu ezerā
Izpildītājs:	Izvēlas pasūtītājs
Finansējuma avots:	Zemes īpašnieks vai lietotājs, pašvaldība
Izmaksas:	Izmaksu aprēķins ir viens no pasākuma darba uzdevumiem
Realizācijas termiņš:	Līdz 2005. gadam

5.

Pasākums:	Kempinga teritorijas sakārtošana, tā ekspluatācijas noteikumu izstrāde, kanalizācijas un ūdens apgādes sistēmas sakārtošana
Izpildītājs:	Izvēlas pasūtītājs, pasākums tiek saskaņots ar Reģionālo Vides pārvaldi
Finansējuma avots:	Zemes īpašnieks vai lietotājs, pašvaldība
Izmaksas:	Izmaksu aprēķins ir viens no pasākuma darba uzdevumiem
Realizācijas termiņš:	Līdz 2005. gadam
Pasākuma patreizējais statuss:	Kempings ir ekspluatācijā esošs objekts, kurš ir iekļauts arī tūristu servisa objektu sarakstā; pagasta apbūves noteikumos iestrādāti nosacījumi

Kempings ir viens no resursiem, ar kura palīdzību var tikt realizēta dabas parka "Cirišu ezers" funkcija – sabiedrības izglītošana un audzināšana.

Kempinga labiekārtošana ir arī viens no nosacījumiem teritorijas ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Tomēr ņemot vērā objekta atrašanos Ciriša ezera aizsardzības zonā, un lai nodrošinātu teritorijas dabas vērtību saglabāšanos un Cirišu ezera kvalitātes nepasliktināšanos, svarīgi ir izstrādāt objekta ekspluatācijas noteikumus un veikt pasākumus objekta kanalizācijas sistēmu sakārtošanai un ūdensapgādei, līdz tiks izstrādāta stratēģija visa pagasta kanalizācijas un ūdens apgādes sistēmu uzlabošanai.

Attēls 8 - Jaunmuižā izvietotais kempings

12.

<i>Pasākums:</i>	Izstrādāt ainavas sakopšanas un veidošanas plānu, īpašu uzmanību pievēršot ezeram pieguļošajai teritorijai
<i>Izpildītājs:</i>	Izvēlas pašvaldība
<i>Finansējuma avots:</i>	Pašvaldība un Aglonas bazilika
<i>Izmaksas:</i>	Izmaksu aprēķins ir viens no pasākuma darba uzdevumiem
<i>Realizācijas termiņš:</i>	2005. gads
<i>Pasākuma patreizējais statuss:</i>	Darbā AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA (1990–1991) iestrādāti priekšlikumi, pagasta apbūves noteikumos iestrādāti nosacījumi

4.1.4 Ceturtais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads

6.

Pasākums:	Izstrādāt stratēģiju izstrāde notekūdeņu piesārņojuma slodzes samazināšanai un finasējuma piesaistei, paredzot risinājumus esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbības efektīvizēšanai, centralizētās kanalizācijas sistēmas paplašināšanai un/vai jaunu patērētāju pievienošanai, un/vai alternatīvu notekūdeņu attīrīšanas tehnoloģiju pielietošanai vietās, kur apgrūtināta ir centralizēta notekūdeņu savākšana (Jaunmuiža)
Izpildītājs:	Pēc pašvaldības pasūtījuma
Finansējuma avots:	Pašvaldība meklē finansējuma avotus
Izmaksas:	Izmaksu aprēķins ir viens no pasākuma darba uzdevumiem
Realizācijas termiņš:	Līdz 2006. gadam

13.

Pasākums:	Uzsākt izstrādāt ainavas sakopšanas un veidošanas plāna realizāciju
Izpildītājs:	Izvēlas pašvaldība
Finansējuma avots:	Pašvaldība un Aglonas bazilika
Izmaksas:	Atbilstošas 13.pasākuma realizācijas gaitā noteiktajām
Realizācijas termiņš:	2006. gads
Pasākuma patreizējais statuss:	Darbā AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA (1990–1991) iestrādāti priekšlikumi, pagasta apbūves noteikumos iestrādāti nosacījumi

4.1.5 Piektais dabas aizsardzības plāna realizācijas gads

7.

Pasākums:	Uzsākt izstrādātās notekūdeņu piesārņojuma slodzes samazināšanas stratēģijas realizāciju
Izpildītājs:	Pēc pašvaldības pasūtījuma
Finansējuma avots:	Pašvaldība meklē finansējuma avotus
Izmaksas:	Atbilstošas 6.pasākumu realizācijas gaitā noteiktajām
Realizācijas termiņš:	2007. gadam

4.1.6 Katru gadu veicamie apsaimniekošanas pasākumi

2.

Pasākums:	Niedru izpļaušana ezera seklūdens daļā
Izpildītājs:	Sākotnēji nozīmē pašvaldība, turpmāk - izveidotā Cirīšu ezera pārvalde
Finansējuma avots:	Pašvaldība (Cirīšu ezera pārvalde)
Realizācijas termiņš:	Katru gadu visā plāna realizēšanas laikā

Tāpat kā naftas piesārņojuma uztvērēju uzstādīšana, arī niedru izpļaušana ir uzskatāma par vienu no ezera kvalitātes uzlabošanas pasākumiem.

Niedru pļaušana var tikt veikta ar rokas izkapti no krasta un no laivas ezera dziļākajās vietās vai arī ar piekrastes tralēšanas metodi ar ķēdēm piestiprinātām izkaptīm.

Niedru pļaušanu drīkst uzsākt tikai no jūlija trešās nedēļas, kad ligzdas ir atstājuši niedru zonā ligzdojošie putni. Niedru pļaušana ir jāpabeidz līdz augusta ceturtajai nedēļai, kamēr augs nav uzsācis gatavošanos ziemošanas sezonai un tajā esošo slāpekļa un fosfora savienojumu transportēšanu uz saknēm. Izpļautās niedres ir jāaizvāc no ezera piekrastes zonas, lai novērtu ezera atkārtotu piesārņošanu. Lai niedru pļaušanas pasākumi būtu pietiekami efektīvi, tie ir jāturpina katru gadu visā plānā noteiktajā periodā.

Attēls 9 - Ar niedrēm aizaugusi Cirīšu ezera Jaunmuižas piekrastes daļa

4.2 PAŠVALDĪBĀM PIEEJAMIE VIDES KVALITĀTES UZLABOŠANAI IZMANTOJAMIE FINANSU AVOTI

4.2.1 Finanšu avoti Latvijā

Vides aizsardzības fonds,
dibināšanas gads – 1996

Organizācijas struktūra: VARAM pakļauta iestāde, kuras darbību vada fonda padome.

Līdzekļu avots: Dabas resursu nodoklis

Mērķis: Uzkrāt papildus finansu līdzekļus vides aizsardzības pasākumu un projektu finansēšanai, nodrošināt šo līdzekļu mērķtiecīgu izlietošanu un projektu uzraudzību.

Fonda prioritātes ir:

- vides aizsardzība (ūdens un gaisa aizsardzība, atkritumu saimniecība, transporta problēmas, dabas aizsardzība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, vides un dabas resursu izpēte un novērtēšana);
- videi kaitīgu preču atkritumu savākšanas un pārstrādes subsidēšana,
- projektu kopfinansēšana,
- vides aizsardzības institūciju materiāli tehniskās bāzes nostiprināšana;
- vides izglītība (ekoloģiskā izglītošana un audzināšana, speciālistu sagatavošana),
- ārkārtas situācijas, avāriju seku likvidācija, vides sanācija un rehabilitācija

Pieteikuma iesniedzēji: Juridiskas un fiziskas personas

Finansējuma veids: Dāvinājumi

Līdzfinansējums: Fonds sedz 60-70% no projekta izmaksām

Kontaktadrese: Rīga, Pils ielā 13 17, 1.stāvs, tel.7214081

Latvijas Vides investīciju fonds,
dibināšanas gads - 1997

Organizācijas struktūra: Valsts bezpeļņas organizācija

Līdzekļu avots: Vides aizsardzības fonda dotācijas, PHARE programma, citi līdzekļi

Mērķis: Apvienot vietējos un ārvalstu naudas līdzekļus aizdevumu sniegšanai gan privātajiem, gan valsts sektora vides projektiem uz atvieglotiem noteikumiem

Atbalstāmās aktivitātes: Projektiem jāuzlabo vides stāvoklis un jābūt saskaņā ar:

- "Vides politikas plānu Latvijai";
- "Vides aizsardzības rīcības programmu"

Pieteikuma iesniedzēji: Pašvaldības un privātais sektors

Finansējuma veids: Aizdevumi

Līdzfinansējums: Fonds sedz 20-50% no projekta izmaksām

Kontaktadrese: Pils 17, 3.stāvs, Rīga, tel.7225644, 7225641, fakss 7225643

Zivju fonds,
dibināšanas gads - 1995

Organizācijas struktūra:	Fonda turētājs un rīkotājs ir Valsts zivsaimniecības pārvalde, pārvaldītājs - Fonda padome
Līdzekļu avots:	Kompensāciju summas par zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem; 70% no soda naudas par zivju resursiem nodarītajiem zaudējumiem, pārkāpjot zveju regulējošos tiesību aktus; ieņēmumi no konfiscēto zvejas rīku, zvejas līdzekļu un nelikumīgi iegūto zivju realizācijas; maksa par zvejas tiesību nomu un izmantošanu; daļa no maksas par publisko ūdenstilpju nomu; zivsaimniecības attīstības mērķprogrammām piešķirtie budžeta līdzekļi; ziedojumi un citi ieņēmumi
Mērķis:	Zivju atražošanas un aizsardzības pasākumu nodrošināšana, ar zivju resursu izpēti un piesārņojuma un saimnieciskās darbības ietekmes uz zivju resursiem izpēti saistītu zinātnisko pētījumu finansēšana
Pieteikuma iesniedzēji:	Fiziskas vai juridiskas personas
Finansējuma veids:	Dotācijas
Finansējuma apjoms:	Nav definēts
Līdzfinansējums:	Nav nepieciešams
Kontaktadrese:	Kr. Valdemāra iela 63, Rīga, LV-1010, tel. 7334651

Mērķdotācijas teritoriālpārveidošanai un attīstības projektu izstrādāšanai,
piešķir no 1996.gada

Organizācijas struktūra:	Komisija mērķdotāciju piešķiršanai teritoriālpārveidošanai un attīstības projektu izstrādāšanai
Līdzekļu avots:	Dotācijas
Mērķis:	Atbalstīt un veicināt teritoriālpārveidojumu (nacionālas un starptautiskas nozīmes plānojumu, reģionu un īpaši aizsargājamu dabas un kultūrvēsturisko teritoriju plānojumu, rajonu plānojumu, pilsētu un pagastu ģenerālpārveidojumu), attīstības projektu izstrādāšanu
Pieteikuma iesniedzēji:	Pašvaldības
Finansējuma veids:	Dotācijas
Finansējuma apjoms:	7000 Ls vienam pagastam vai pilsētai, 15 000 Ls vienam rajonam vai republikas pilsētai
Līdzfinansējums:	Pašvaldības finansējuma daļa ir 25% no kopējām projekta izmaksām
Kontaktadrese:	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Peldu iela 25, Rīga

---

Pašvaldību kreditēšanas fonds,
dibināšanas gads - 1996

Organizācijas struktūra:	Pašvaldību kreditēšanas fonda darba grupa un padome
Līdzekļu avots:	Starptautiskās rekonstrukcijas un attīstības bankas kredīts
Mērķis:	Mobilizēt finansu resursus un piedāvāt tos pašvaldībām ar mērķi veikt investīcijas infrastruktūras projektos. Fonds ir papildus avots, lai finansētu saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" pašvaldību kompetencē esošos projektus
Atbalstāmās aktivitātes:	Projekti šādās sfērās: <ul style="list-style-type: none"> - enerģētika, - transports, - vide, - izglītība, - veselības aizsardzība, - sabiedriskās vajadzības un sociālā aprūpe
Pieteikuma iesniedzēji:	Pašvaldība, pašvaldības uzņēmums. Fonds īpaši piemērots ir mazajām pašvaldībām, kurām nav pietiekošu administratīvo iemaņu un pieejas kapitāla tirgum
Finansējuma veids:	Kredīts
Finansējuma apjoms:	Minimālais kredīta apjoms 500 000 USD
Kopfinansējums:	Fonda finansējuma daļa nedrīkst pārsniegt 80% no projekta kopējām izmaksām, vismaz 10% no projekta kopējām izmaksām jāsedz kredīta ņēmējam. Fonda finansējuma daļai jābūt robežās no 20-30% no pašvaldības tekošā gada budžeta ieņēmumu kopsummas, pie tam pastāv vairāki citi ierobežojumi attiecībā uz kredīta lielumu. Kredīta atmaksas periods ir 2-10 gadi
Kontaktadrese:	Brīvības bulv. 55, Rīga, tel. 7013232, fakss 7013231

Reģionālais fonds,
dibināšanas gads - 1997

Organizācijas struktūra:	Valsts bezpeļņas organizācija valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Reģionu attīstība"
Līdzekļu avots:	Valsts budžets; juridisko un fizisko personu mērķiemaksas un dāvinājumi; ārvalstu un starptautisko palīdzības institūciju kredīti; citi ienākumi
Mērķis:	Paātrināt īpaši atbalstāmo reģionu attīstību un veicināt saimniecisko darbību tajos, nodrošināt papildu iespējas finansēt projektus, kuru īstenošana attiecīgajā teritorijā dod iespēju radīt jaunas darba vietas un sekmēt šīs teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos
Atbalstāmās aktivitātes:	Ieguldījumi uzņēmuma statūtkapitālā; procentu maksājumi vai daļēji procentu maksājumi, kuri tiek sekmīgi izmantoti saskaņā ar iesniegto biznesa plānu un noteiktajos termiņos atmaksāti kredītiestādēm; vienreizējie maksājumi uzņēmumiem; ieguldījumi dotācijām palīgīdzekļos; daļēji - ieguldījumi reģionu vietējos attīstības fondos un šo reģionu attīstības programmu izstrādei; fonda darbības nodrošināšana. Atsevišķos gadījumos saskaņā ar ikreizēju Reģionālās padomes lēmumu no Fonda var izsniegt kredītus vai sniegt kredītgarantijas uzņēmumiem; kopīgi ar pašvaldībām finansēt reģiona infrastruktūras attīstību; finansēt pašvaldību organizētus

uzņēmējdarbību veicinošus pasākumus (arī atalgot minēto pasākumu īstenošanai pieaicinātos speciālistus)

Pieteikuma iesniedzēji: Rajona attīstības padome, ja tāda nav izveidota - pašvaldība

Finansējuma veids: Dotācijas, kredīti

Līdzfinansējums: Atkarībā no līdzekļu izlietošanas veida

Kontaktdrese: Ekonomikas ministrija, Brīvības bulv. 55, Rīga

LR Ekonomikas ministrija, Valsts investīciju programma,
dibināšanas gads - 1994

Organizācijas struktūra: Investīciju projektu kopums, kurš ir ietverts valdības apstiprinātā projektu sarakstā un kuram katru gadu tiek piešķirts vai plānots valsts finansējums no valsts finansu resursiem

Līdzekļu avots: Valsts pamatbudžets, ārvalstu aizņēmumi, citi resursi

Mērķis: Saskaņot infrastruktūras attīstībai nepieciešamo investīciju apjomus ar pieejamajiem iekšzemes un ārvalstu resursiem; nodrošināt finansējamo projektu atbilstību valdības un attiecīgo nozaru stratēģijai; paredzēt līdzekļus investīciju projektiem, kuru realizācijas rezultātā paredzams lielāks ieguvums valsts ekonomikā; paredzēt uzturēšanas izdevumus pēc investīciju projektu realizācijas; atspoguļot valsts prioritātes Valsts investīciju programmā, informēt par tām potenciālos finansētājus un novirzīt piesaistītos resursus prioritārajām nozarēm; uzlabot investīciju projektu sagatavotības kvalitāti, ievērot vienotus termiņus, kuros notiek investīciju projektu sagatavošana, novērtēšana, realizācija un kontrole

Atbalstāmās aktivitātes: Ministriju investīciju projekti; pašvaldību investīciju projekti; nacionālās programmas ar ilgtermiņa finansējumu (vairāk kā 1 gads); tehniskās palīdzības programmas, kuras ir tieši saistītas ar valsts investīciju projektiem

Pieteikuma iesniedzēji: Budžeta un ārpusbudžeta institūcijas

Finansējuma veids: Valsts finansējums

Līdzfinansējums: Nav definēts

Kontaktdrese: Ekonomikas ministrija, Brīvības bulv. 55, Rīga,
tel. 70131204, fakss 7013231

800+ Programma - Ūdens apgāde un notekūdeņu attīrīšana Latvijas mazpilsētās,
dibināšanas gads - 1997

Organizācijas struktūra: Izveidota kā Nacionālās Baltijas jūras vides aizsardzības programmas apakšprogramma

Līdzekļu avots: Starptautiskās finansu aģentūras, valsts budžets, pašvaldību budžets, starptautiskās palīdzības aģentūras - donori, uzņēmuma resursi un privātie investori

Mērķis: Uzlabot ūdens kvalitāti Latvijas iekšējos ūdeņos un Baltijas jūrā, novērst ūdeņu ekosistēmu degradāciju un draudus cilvēku veselībai, uzlabot vides pārvaldes efektivitāti Latvijā visos pārvaldes līmeņos un uzlabot pakalpojumu līmeni ūdensapgādē un notekūdeņu attīrīšanā.

Programmas realizēšanas ietvaros pilsētās tiek izvērtētas un noteiktas esošās ūdensapgādes sistēmas problēmas un vājās vietas, veicot situācijas izpēti un inventarizāciju, tiek piedāvāts projekts kā potenciāls instruments konstatēto problēmu atrisināšanai vai mazināšanai

Kontaktdrese: Eksporta iela 5; Rīga, LV – 1010; Tel. 7320203

4.2.2 Eiropas Savienības fondi un programmas

Programma PHARE - Poland and Hungary Assistance for Restructuring of the Economy.
Līdzekļi tiek piešķirti kā neatmaksājamā palīdzība - granti.

Pieejamās apakšprogrammas:

Ecos-Ouverture

Mērķis: Veicināt sadarbību starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām ES valstīs, Centrālajā un Austrumeiropā, jaunajās neatkarīgajās valstīs

Atbalstāmās aktivitātes: Pārvaldes uzlabošana vietējā un reģionālajā līmenī, ekonomiskās attīstības veicināšana pašvaldībās, plānošana, vides aizsardzība, tai skaitā vides stāvokļa uzlabošana, enerģijas taupība, alternatīvo enerģijas avotu izmantošana

Pieteikuma iesniedzēji: Pašvaldības

Partneri: Jāpiesaista 3-7 partneri, no kuriem vismaz 2 ir jābūt no ES dalībvalstīm, vienam no trešās valsts, pusei ES ir jābūt no reģioniem, ko atbalsta strukturālie fondi

Finansējuma apjoms:

- Mikroprojektiem - līdz 50 000 ECU partnerim no PHARE valsts;
- Lielajiem projektiem - no 50 000 līdz 100 000 ECU vienam partnerim no PHARE valsts, no 200 000 līdz 600 000 ECU partnerim no ES valsts

Kontaktdrese: Fakss: +44 121 212 21 88, +32 2 295 01 38/39/40

ES PHARE/TACIS CBC projektu fonds.

1996.gadā Eiropas Komisija izveidoja PHARE Baltijas jūras reģiona Pārrobežu sadarbības programmu, kas sastāv no diviem galvenajiem elementiem:

PHARE Baltijas jūras reģiona Pārrobežu sadarbības programma

Mērķis: Veicināt un finansēt projektus, kuri tiek realizēti uz ES robežas ar Centrālās un Austrumeiropas valstīm. Aktivitātes reģionālās attīstības jomā parasti tiek realizētas rajona vai apgabala struktūru līmenī

Atbalstāmās aktivitātes: Transporta attīstība, vides kvalitātes uzlabošana, pakalpojumu un infrastruktūras attīstība, ekonomiskā un vietējā attīstība, cilvēkresursu attīstība

Partneri: Projekti ir jārealizē sadarbībā ar ES pierobežu rajoniem un tiem jābūt ar pārrobežu ietekmi. Programmas ģeogrāfiskā telpa aptver visu Latvijas teritoriju

Līdzfinansējums: PHARE finansējumam jābūt papildinātam ar kopfinansējumu

Kontaktdrese: PHARE CBC programma, LR Finanšu ministrija, Smilšu iela 1, 402.istaba, Rīga, LV-1919, tel./fakss 7210352, 7280320

Baltijas projektu fonds,
projektus vērtē fonda galvenajā birojā Dānijā

Mērķis: Veicināt sadarbību vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī starp Igauniju, Latviju, Lietuvu un Polijas piejūras rajoniem.

Fonds sastāv no trim elementiem:

- **I Baltijas mikro projektu fonds**

Mērķis: Palīdzēt pašvaldībām ar nelielu projektu darba pieredzi projekta priekšlikuma sagatavošanā un sadarbības partneru atrašanā.

Finansējuma apjoms: Atbalsts neliela mēroga projektiem ar ilgumu līdz 6 mēnešiem, maksimālais finansējums ir 10 000 ECU

- **II Baltijas mazo projektu fonds**

Partneri: Šī fonda ietvaros var veidot kopīgu projektu ar TACIS CBC mazo projektu fonda palīdzības saņēmējvalstu partneriem.

Finansējuma apjoms: Maksimālais finansējums ir 100 000 ECU un ilgums līdz 12 mēnešiem

Kopfinansējums: Fonds finansē līdz 80% projekta izmaksu

- **III PHARE/INTERREG fonds**

Atbalstāmās aktivitātes: Projekti, kuri iesaista Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Polijas vietējās un reģionālās pašvaldības jau eksistējošos vai potenciālos INTERREG projektos

Partneri: Pamatpartneris no INTERREG reģiona

Finansējuma apjoms: No 100 000 līdz 300 000 ECU. Fonds sedz tikai Centrālās un Austrumeiropas partnera izdevumus, projekta ilgums līdz 18 mēnešiem

Kontaktadrese: PHARE/TACIS CBC Project Facility, Meistaru iela 1/3, 4.st., Rīga, LV-1050, tel. 72144 10, fakss 7214412

4.3 AIZSARDZĪBAS UN IZMANTOŠANAS NOTEIKUMI

4.3.1 Funkcionālais zonējums

Lai nodrošinātu aizsargājamās teritorijas dabas vērtību saglabāšanos dabas parkā "Cirišu ezers" tiek noteiktas sekojošas funkcionālās zonas:

- Lieguma zona;
- Dabas parka zona (5.pielikums).

Dabas lieguma zonā ietilpst visas Cirišu ezera salas - Upuru sala (Aglonas mežniecības 199 kvartāls), Ošu sala (Aglonas mežniecības 199 kvartāls), un tām pieguļošā ezera seklūdens daļa 50 m radiusā ap salām, kā arī Akmeņu sala, Mazā alkšņu sala, Alkšņu sala, Liepu sala, Laiviņu sala un Jaunā sala. Lieguma zona ir izdalīta ar mērķi saglabāt Cirišu ezera salu veģetāciju.

Saskaņā ar pastāvošo likumdošanu Cirišu ezeram un Ruskuļu ezeram ir noteiktas esera aizsargjosla. Cirišu ezeram tā ir 300 m plata, bet Ruskuļu ezeram - attiecīgi 10m plata. Ezera aizsargjoslā esošo īpašumu saraksts ir dots 3.pielikumā.

4.3.2 Aizsardzības un izmantošanas noteikumi

Dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā ir spēkā vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi Nr.354.

Priekšlikumi par aizsargājamā teritorijas individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem paredz turpmāk uzskaitītos saimnieciskās darbības ierobežojumus. Līdz individuālo noteikumu apstiprināšanai spēkā ir Ministru kabineta noteikumos Nr.354 noteiktie aprobežojumi. Turpmāk uzskaitītos saimnieciskās darbības aprobežojumus līdz individuālo noteikumu pieņemšanai Ministru kabinetā būtu vēlams apstiprināt kā pašvaldības noteikumus.

Aizsargājamā teritorijas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi paredz sekojošus saimnieciskās darbības ierobežojumus:

Dabas lieguma zona

Dabas lieguma zonā ir aizliegta:

- Izkāpšana un uzturēšanās salās līdz uzturēšanās noteikumu izstrādei, izņemot pasākumus, kuri saistīti ar stihiski uzbūvēto zvejnieku būdu likvidāciju;

Dabas lieguma zonā ir atļauta:

- Pārvietošanās pa speciāli šim nolūkam izveidotām takām,
- Darbības, kuras ir saistītas ar bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanu un īpaši aizsargājamo augu dzīvotņu uzturēšanu pēc speciāli šim nolūkam izstrādāta plāna, to saskaņojot ar attiecīgo Reģionālo vides pārvaldi;

Ezeru akvatorijas daļa:

Ezeru akvatorijas daļās ir aizliegta:

- ūdens motociklu lietošana - Cirišu ezers;
- aizliegta motorlaivu un ūdens motociklu lietošana - Ruskuļu ezers;
- zvejošana ar vadiem - nekustamajiem īpašumiem ar kadastra numuriem 76420020124, 76420020128, 76420020176, 76420020118, 76420020021,

76420070063, 76420070044, 76420070003 un 76420070046 pieguļošajā Cirīšu ezera seklūdens zonā līdz 2 metru dziļumam.

Cirīšu ezera akvatorijas daļās motorlaivu lietošana ir atļauta:

- zivju resursu izmantošanas uzraudzībai - visā ezera akvatorijā,
- rūpnieciskās zvejas nolūkos, izņemot dabas lieguma zonu
- ūdensslēpotāju bāzes darba nodrošināšanai visā ezera dziļūdens zonā, izņemot dabas lieguma zonu;

Ezera aizsargjosla

Cirīšu ezeram dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā ir noteikta 300 metru plata aizsargjosla

Dabas parka teritorijā ietilpstošajā Cirīšu ezera aizsargjoslā papildus aizsargjoslu likumā noteiktajām prasībām ir aizliegta:

- Aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, kuras ietekmē samazinās teritorijas bioloģiskā daudzveidība, dabisko vai kultūrainavu īpatnības un to estētiskā vērtība;
- Aizliegta saimnieciskā un cita veida darbība, kura sekmētu ezera piesārņošanu;

Dabas parka teritorijā ietilpstošajā Cirīšu ezera aizsargjoslā papildus aizsargjoslu likumā noteiktajām prasībām ir atļauts:

- Veikt ainavas kopšanas un veidošanas pasākumus, pēc ainavas kopšanas plāna saskaņošanas reģionālajā vides pārvaldē;
- Veikt tikai tādu lauksaimniecisko darbību, kura atbilst labas lauksaimnieciskās prakses nosacījumiem;
- Veikt Zvejniecības likumā noteikto zvejošanas būvju ierīkošanu un celtniecību, pēc saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi, bet pēc Cirīšu dabas parka pārvaldes izveidošanas arī ar šo institūciju;
- Veikt jaunu tūrisma servisa objektu celtniecību, tikai gadījumos, ja tiek paredzēta notekūdeņu savākšanu nosēdakās un pēc nosēdaku ekspluatācijas noteikumu saskaņošanas ar reģionālo vides pārvaldi vai arī gadījumos, ja tiek nodrošināta atbilstoša notekūdeņu attīrīšana;
- esošo tūrisma servisa objektu paplašināšana ir atļaujama tikai pēc saskaņojama ar reģionālo vides pārvaldi, paredzot to pieslēgšanu centralizētajai kanalizācijas sistēmai, bet vietās, kur tas nav iespējams, paredzot notekūdeņu savākšanu nosēdakās un pēc šo nosēdaku ekspluatācijas noteikumu saskaņošanas vai arī paredzot attiecīgu notekūdeņu attīrīšanu.

5 DAĻA – PLĀNA PĀRSKATĪŠANA UN ATJAUNOŠANA

5.1 PLĀNA ĪSTENOŠANA, PĀRSKATĪŠANA UN KONTROLE

Dabas parka "Cirīšu ezers" dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts piecu gadu periodam, t.i., no 2003. līdz 2008. gadam. Par dabas aizsardzības plāna īstenošanu atbild Aglonas pagasta pašvaldība, bet pēc dabas parka "Cirīšu ezers" pārvaldes izveides, jaunizveidotā teritorijas apsaimniekošanas organizācija.

Dabas aizsardzības plāna realizēšanas gaita tiek pārskatīta reizi gadā. Plāna realizāciju un tā darbības pārskatīšanu kontrolē Daugavpils reģionālās vides pārvaldes Preiļu teritoriālā daļa un Preiļu virsmežniecības Aglonas mežniecība, to likumdošanā noteikto kompetenču ietvaros.

Dabas aizsardzības plānā minēto pasākumu realizācija notiek saskaņojot tos vai pieaicinot reģionālās vides pārvaldes speciālistus.

5.2 PLĀNA ATJAUNOŠANAS KĀRTĪBA

Plāna atjaunošana ir veicama 2008. gadā, bet ik gadu ir nepieciešama tā aktualizēšana.

Dabas aizsardzības plāns regulāri ir jāpapildina ar jaunāko informāciju par zemes lietotājiem vai īpašniekiem. Zemes pārdošanas gadījumā reģionālajai vides pārvaldei ir jāslēdz jauns līgums ar zemes īpašnieku par teritorijas apsaimniekošanas formu un nepieciešamajiem sezonāla rakstura ierobežojumiem tajā.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN KARTOGRĀFISKAIS MATERIĀLS

Literatūra:

AGLONAS AINAVAS SAKĀRTOŠANAS SHĒMA. 1990. – 1991. Vides aizsardzības pētījumu centrs. Līgumdarbs. Darba vadītāja A. Melluma. Rīga. 118 lpp.

AGLONAS ĪPAŠI ATBALSTĀMĀ PAGASTA SOCIĀLI EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA LĪDZ 2010. GADAM. 1998. Aglonas pagasta padome.

AGLONAS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMS. 3.daja – Apbūves noteikumi, Rīga. 2000.

AINAVU AIZSARDZĪBA. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai. 2000. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Rīga. 91 lpp.

BERNES KONVENCIJA "Par Eiropas savvaļas augu, dzīvnieku un to dabiskās dzīves vides saglabāšanu". 1979

EP DIREKTĪVA 79/409/EEC. 1979. "Par savvaļas putnu aizsardzību"

EP DIREKTĪVA - 92/43/EEC. 1992. "Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību"

LABANOVSKIS A. 1997. Tūrisma attīstības perspektīvas Aglonas pagastā. Kvalifikācijas darbs. Rēzeknes Augstskola. 83 lpp.

LATVIJAS DABA 1. 1994. "Latvijas Enciklopēdija". Rīga. 255 lpp.

LATVIJAS DABA 2. 1995. "Latvijas Enciklopēdija". Rīga. 254 lpp.

LATVIJAS DEMOGRĀFIJAS GADAGRĀMATA. 1998. LR Centrālā statistikas pārvalde. Rīga. 196 lpp.

LATVIJAS DEMOGRĀFIJAS GADAGRĀMATA. 2000. LR Centrālā statistikas pārvalde. Rīga. 206 lpp.

LATVIJAS PSR SARKANĀ GRĀMATA. 1985. Rīga. 525 lpp.

LATVIJAS RAJONU PILSĒTAS UN PAGASTI. 1998. Statistikas datu krājums. LR Valsts statistikas komiteja. Latvijas Statistikas institūts. Rīga. 451 lpp.

MELLUMA A., LEINERTE M. 1992. Ainava un cilvēks. Rīga. 175.lpp.

RED DATA BOOK OF THE BALTIC REGION. Part 1. Lists of threatened vascular plants and vertebrates. Uppsala/Rīga. 1993.

TURLAJS J., MILLIŅŠ G. 1998. Latvijas apdzīvotās vietas: Klasifikācija, vērtēšanas kritēriji, ciemu saraksts, kartes. Apgāds "Jāņa sēta". Rīga. 272 lpp.

URTĀNE L. 1998. Cladocera kā Latvijas ezeru tipu un trofiskā stāvokļa indikatori. Rīga. 1998. 168 lpp.

ZEMES SADALĪJUMS PA LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPĀM (PĒC GALVENĀ ZEMES LIETOŠANAS MĒRĶA) UN PA ZEMES LIETOŠANAS MĒRĶIEM. PREIĻU RAJONS. AGLONAS PAGASTS. 2000. Pielikums 1999. gada 5. oktobra Valsts Zemes dienesta (VZD) rīkojumam Nr. 376. VZD Informācijas pārvalde.

ГАВРИЛОВА. Г.Б. 1984. Озеро Циришаю Рига. 121 с.

ТЕМНИКОВА Н. С. 1958. Климат Латвийской ССР. Издательство Академии Наук Латвийской ССР. Рига.

Kartogrāfiskais materiāls:

1. Topogrāfiskā karte M: 1:10000 (1976)
2. Ortofotokarte M: 1:10000 (1999)
3. Nekustamā īpašuma kadastra pārskata karte M: 1:10000 (2001)
4. Latvijas Ģeoloģiskā karte M: 1:5000000 (1998)

Pielikums 1 – Dabas parka "Cirīšu ezers" robežu apraksts

**Pielikums 2 - Dabas parka "Cirīšu ezers" teritorijā konstatētās ziedaugu un
paparžaugu sugas**

Pielikums 3 - Zemes īpašnieki un lietotāji, kuru nekustamais īpašums atrodas dabas parka "Cirišu ezers" teritorijā

Pielikums 4 - Zemes īpašnieki un lietotāji, kuru nekustamais īpašums atrodas Cirīšu un Ruskuļu ezera aizsargjoslās

Pielikums 5 – Dabas parka "Cirīšu ezers" funkcionālais zonējums

Pielikums 6 – Pieteikums Zivju fondam – Cirīšu ezera ekspluatācijas noteikumu izstrādāšanai

Pielikums 7 – Dabas aizsardzības plāna sabiedriskā apspriešanas dalībnieki

Pielikums 8 – Kadastra pārskata kartē veicamie dabas parka "Cirīšu ezers" robežu labojumi